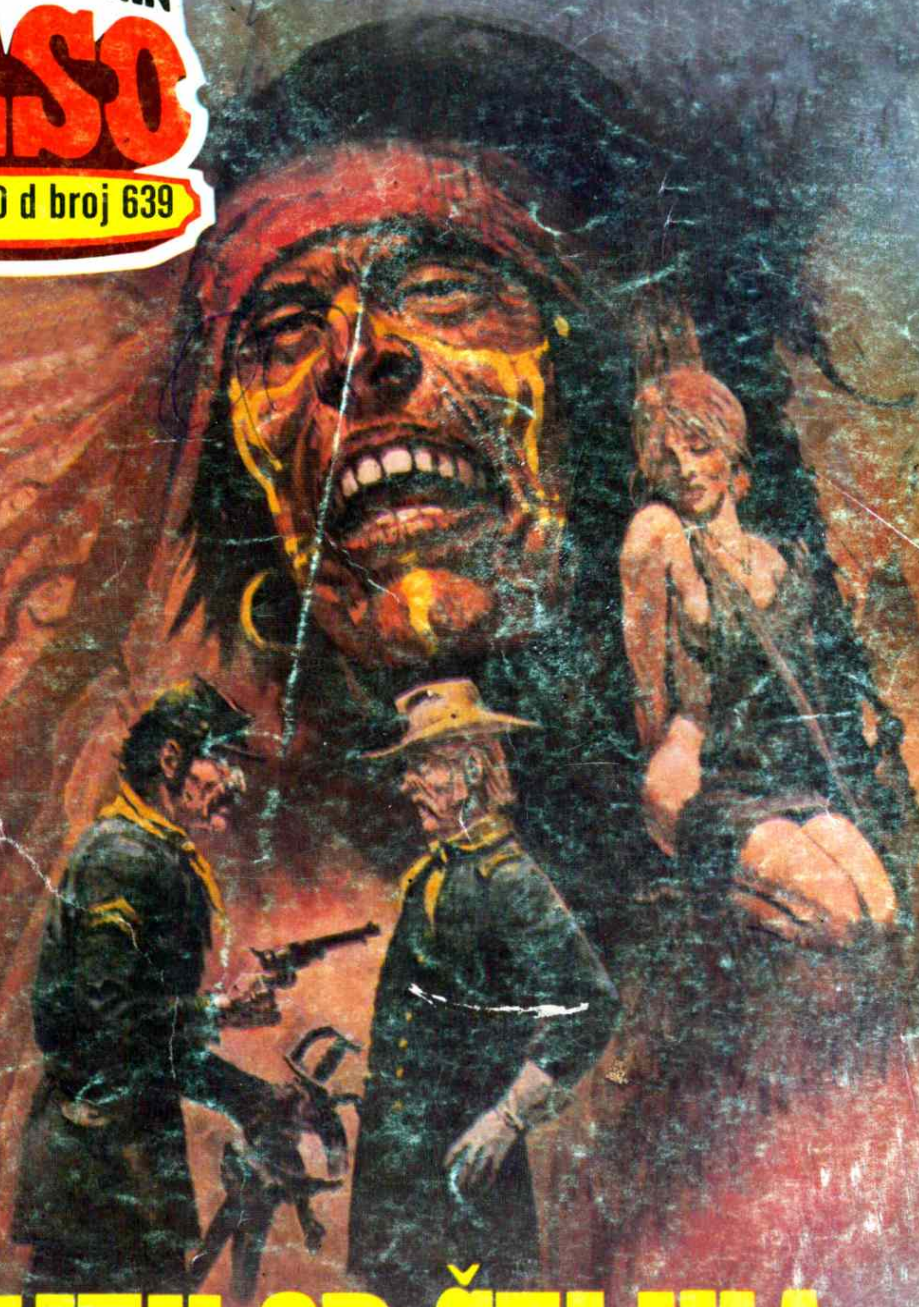


WESTERN ROMAN

ŽASO

cijena 100 d broj 639



ČOVJEK OD ČELIKA



Jim Kane:

ČOVJEK OD ČELIKA





Glavni i odgovorni urednik,
MILIVOJ PAŠIČEK

Izdavač: SOUR -Vjesnik- (predsjednik Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak) – RO Novinsko-izdavačka djelatnost, n. sol. o. (direktor Milan Bekić) – OOUR Informativno-revijalna izdanja, n. sub. o. (direktor Sead Saračević).

Tisak: RO Stamparska djelatnost SOUR -Vjesnik-, n. sol. o. OOUR Novinska rotacija n. sub. o. OOUR TM n. sub. o. i OOUR Tisak revijalnih izdanja, n. sub. o.

Predsjedavajući Savjeta redakcije -Romani i stripovi-: prof. dr Adolf Dragičević

Uredivački kolegij: Ivica Bartolić (graf. ur.), Marcel Čukli (-Laso-), Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija Jurela (biblioteke -Super strip- i -Trag-), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. ur.), Milivoj Pašiček, Ana Župan (ljubavni i erotski romani).

Redakcija: Sonja Dunduš (daktilograf), Zdenka Jočić-Beck (redaktor), Igor Mandić (novinar), Branka Ožegić (teh. sur.), Ana Poldo-Hrastović (novinar).

Tajništvo: Sanja Popović (tajnik), Biserka Pupavac (poslovni tajnik).

Adresa redakcija, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, tel. (041) 515-555 i 519-555. Telex 21 121 YU VSK.

LASO 639

Jim Kane: ČOVJEK OD ČELIKA

Naslov originala: EISEN-MANN, DER APACHEN SCOUT

Recenzija: Nedeljka Paravić

Prijevod: Julije Knežević

Copyright: Zauberkreis — Verlag posredstvom GPA

LASO 639 izlazi 10. 1. 1986.

I

Pet konja u oboru podignu glave, pošto su se zalupila kuhinjska vrata i čovjek izišao na dvorište. Okupe se oko korita što se nalazilo na onoj strani korala, na kojoj se nalazio zdenac. Čovjek će ga ubrzo napuniti vodom.

Donijevši prvo vedro do korita, naglo zastane. Konji su opet podigli glave, počeli njuškati u raznim smjerovima i rzati.

Čovjek pogleda staju, zatim kovačnicu, pa naslagana drva pokraj kuće.

Odasvud su se pojavljivale zgurene prilike s plavkastocrnom kosom do ramena: Apaši. Sa sviju su mu strana prilazili ozloglašeni ratnici pustinje. Htjeli su ga uhvatiti živa, čovjek je to odmah shvatio.

Znao je da će imati stanovitih izgleda samo ukoliko će se moći probiti do kuće, do vatrenog oružja. Odbaci vedro, povuče nož iz korica za pojasom i potrčji ka kuhinjskim vratima.

Dva ratnika pokraj gomile

drva htjedoše mu prerezati put. Jednom izmakne i zamahne nožem na drugoga. Ovaj ispali hitac iz svog karabina springfield i to iz neposredne blizine. Tane ga pogodi u lijevo rame i zakrene ga. Sada se nađe pred puškom prvoga Indijanca, i baci nož. Apaš istodobno zapuca. Bio je to puni pogodak: čovjek se sruši.

Buka privuče pažnju žene koja je pripremala doručak u kuhinji. Pogleda kroz prozor i pograbi najbliže oružje: sjekiru za meso. Sa sjekirom u ruci izjuri iz kuhinje: u tom se trenutku čovjek sruši.

Žena spusti sjekiru i klekne pokraj njega. Jedan od Apaša je pograbi za kosu i podigne uvis.

Počne se boriti kao da je podivljala. Ratnici su uzalud pokušavali savladati je. Tek je udarac kundakom izbaci iz borbe. Spusti se na koljena, zatim se sruši pokraj poginuloga.

Tako barem nije morala promatrati kako joj skalpiraju muža.

Žega je pritiskivala polupustinju. Čak i na uzvisini, na kojoj su se odmarali vojnici, vjetar je bio sasvim mlaćan.

Major Lemuel Hardcastle, ostavši u sedlu, okrene se svom adutantu.

— Netko jaše pustinjom kao da je sišao s uma... tko bi to samo mogao biti?

Poručnik Dan Ransom sastavi dalekozor.

— Dalekozor kaže da je to Adam Ferris — uzvratí ovaj.

Jahač zapazi plave uniforme, promijeni smjer i pojaši prema njima.

— Koliko ga poznám, zasigurno ima valjanih razloga za takav tempo. Nešto se moralo dogoditi.

— Prije mjesec dana otpustio sam ga iz službe izvidnika dok se nalazio na zadatku — progunda Hardcastle. — Što se mene tiče, njegovi izviđački dani su odbrojeni. Vjerojatno nas je slijedio i želi nam se prikrpiti. Nije ni upola tako dobar kao što umišlja. Nije dovoljno srčan. A čovjek koji živi ovdje mora biti upravo drsko odvažan!

Premda je mislio sasvim drugačije, Ransom ne odgovori ništa.

— Podite mu u susret, Ransome! Ne želim ga vidjeti ovdje. Kažite mu da njegova nazočnost nije poželjna. Čovjeka poput njega ne želim vidjeti u blizini svojih ljudi.

— Razumijem, gospodine. — Ransom se udalji.

Vojnici su također zapazili ja-

hača, promatrali su ga. Dok je Ferris u podnožju brežuljka vezao konja, neki vojnik reče:

— Stvarno... to je Ferris. Nadaleko najbolji izvidnik! — Pogleda narednika Delahuntyja. — Kako to da ga odnedavna više ne vidamo, naredniče?

— Sve se u vojsci odvija prema poznatim modelima. U našoj jedinici prema modelu majora Hardcastlea.

Delahunty je svoje širite zahvaljivao svojoj valjanosti. Znao je to, i zbog toga je pomalo gubio dužno poštovanje spram majora.

— Kada vojska ima izvidnika koji pozna kraj i Indijance, i koji joj je prijeko potreban, naprosto ga izbacuje. Tako je i Hardcastle postupio sa Čovjekom od čelika.

— Čovjek od čelika? Zacijelo ste mislili Ferrisa, naredniče?

— To mu je ratnički nadimak.

Ransom i Ferris se pozdrave.

— Živjeli, Ferris! Čemu tolika žurba?

— Albert je mrtav.

— Vaš vrat?

— Mongovi Apaši. Ustrijelili su Alberta, oteli su Mariju, opustošili kuću, spalili staju, odveli konje.

— Prokletstvo...

— Alberta sam pronašao između obora i kuće. Vjerojatno nije imao nikakvih izgleda. Dovolj su se sakrili negdje u pustinji s Albertovim skalpom i njegovom ženom. Dane, slijedit ću ih.

— Bit će bolje da najprije izvijestite Hardcastlea.

— To ćete vi učiniti. Mongo se zakleo na osvetu, jer je Hardcastle napao indijansko selo. Nisam htio sudjelovati u tome. Nato me otpustio, i sami znate. Prema tome, izvijestite ga vi, Ransome. Žurim!

Htjede se okrenuti, no poručnik ga uhvati za ruku.

— Adame, ukoliko vam nešto vrijedi sve što smo zajedno doživjeli, porazgovarajte s Hardcastleom!

Ferris pogleda Ransoma. Poručnik je bio čovjek koji bi se borio samo onda kada drugog izlaza nije bilo. A kad bi se već upustio u borbu, zalagao bi se svim svojim snagama i sposobnostima.

— Pa dobro, ali poslije toga ću odjahati.

— Hvala!

Hardcastle je još sjedio u sedlu, umjesto da svom konju dopusti predah.

— Poručniče Ransom — zareži major — jasno sam vam zapovjedio da otpravite tog čovjeka. Što se mene tiče, s njegovim radom za vojsku je svršeno.

— Mislio sam da biste to htjeli čuti od njega... Mongovi Apaši su prepali Ferrisov ranč. Albert je mrtav. Čini se da su oteli gospođu Ferris.

Hardcastle razrogači oči.

— Oteli gospođu Ferris?

— Tako je. Brata sam pokopao. Mariji nema ni traga. Prema tome, Mongo ju je zarobio.

— Bogamu... onda ćemo se

smjesta vratiti u tvrđavu i opremiti za kaznenu ekspediciju. Naučit ćemo crvene nitkove kako se ubijaju bespomoćni rančeri i otimaju njihove žene. Da, udijelit ćemo im lekciju!

Ferris je smrknuta lica zurio u Hardcastlea.

— Krivac ste zapravo vi.

— Štooo?... — s nevjericom poviče major.

— Prepad na apaško selo prije jednog mjeseca. Pri tome su ubijene žene i djeca. To je Mongov odgovor, Hardcastle.

— Oslovljavat ćete me s majore!

— Davla!

— Da ste u uniformi, zapovjedio bih da vas strijeljaju. Nestanite! Vojska će se već pobrinuti za Monga i njegove Apaše!

— Slijedit ću ih i osloboditi Mariju.

— Držat ćete se podalje od svega toga. To je stvar Armije!

— Do vraga i s time! Vaše me zapovjedi ne obavezuju!

— Onda ću proglasiti da u mom području vrijedi ratno pravo. Bit će strijeljani građani koji ne poslušaju zapovijesti Armije. To vrijedi i za vas!

— Čini se da želite pravi i krvavi indijanski pohod! I bit će krvav, jer su Indijanci naoružani vojničkim puškama. Samo nemojte misliti da ja ne znam kako su došli do tih pušaka! Bit će snabdjeveni dokle god plaćaju deseterostruku vrijednost puške u zlatu.

— Ne dopuštam takva neosnovana sumnjičenja, za koja nema nikakvih dokaza!

— Pribavit ću ih i pobrinut ću se da vašu kožu čavlima pribiju na vrata kakve suše.

— Ferris, nećete odjahati za Mongom! Zapovijedit ću vojnicima da pucaju u vas čim vas ugledaju. I ja osobno ću postupati tako.

— Doista ste mi natjerali strah u kosti, Hardcastle — naruga mu se Ferris, okrene mu leđa i side niz padinu do svojega konja.

* * *

Indijanci su se potrudili da ostave za sobom sasvim jasan trag. Očito su htjeli da vojnici pođu za njima.

Naravno, Indijanci će stalno bdjeti nad tim tragom, Adam Ferris je to dobro znao. Na svakih nekoliko milja Mongo će ostaviti pokojeg ratnika da bi promatrao. Pojavi li se samo jedan čovjek, izviđač će mu postaviti zasjedu i skinuti mu skalp, zatim će odjahati do sljedeće »brzobjavne stanice« i predati vijest koja će u obliku štafetnog jahanja ubrzo stići do Monga. Pomoću takvih »apaških brzobjava« Mongo će saznati i za približavanje konjice i imat će dovoljno vremena da mu postavi stupicu.

Da bi izbjegao »brzobjavne stanice«, Ferris je jahao po strani traga, i to dosta daleko od nje. Samo bi s vremena na vrijeme skrenuo na trag i provjerio slijedi li ga još. Pošto se opet jednom našao na tragu, zapazi kako treperi nešto plavo.

Odmah potjera konja u za-

klon oveće stijene i sveže ga. Opreza radi, bocu s vodom sakrije u blizini. Ukradu li mu konja, imat će barem dovoljno vode da bi pješice stigao do potoka u Gunbarrel Mountainsu.

Neprestano tražeći zaklon, prikrađao se plavom predmetu što je visio na nekom grmu. Skinu ga i opet potraži zaklon da bi ga ispitao.

Ferris odmah ustanovi da je to isprana orukvica rukava radne haljine bijele žene.

Orukvica je bila dokaz da je Marija doista zarobljenica Apaša. Njezina je zadaća bila da bodri progonitelje na slijepu revnost, pomisli Ferris.

Marija nije mogla ostaviti orukvicu. Najvjerojatnije je vezana jahala na čelu kolone. Čak i kad bi joj ruke bile slobodne, tako da bi mogla strgnuti orukvicu i ostaviti je kao trag, ratnici bi odmah zapazili taj znak.

Ako pak koji od »telegrafista« ustanovi da taj komad platna nedostaje, bit će sasvim jasno da se u blizini nalazi neprijateljski izviđač. Ferris stoga vrati krpu na grm, a onda se zaputi konju, uzme bocu s vodom i odjaše dalje.

Jahao je sve do sumraka. Pošto se opet vratio na trag, uzbuđeni ga neki pokret.

S neke udubine na stijeni zaskoči ga Apaš. Ratnik proleti zrakom ispruženih ruku koje se zaruju u Ferrisova ramena. Nož bljesne.

Ferris izleti iz sedla i padne na hrpu suhoga granja. Ratnik

je ležao na njemu. Ferris ga uspije uхватiti za zglobov ruke u kojoj je držao nož, zatim mu ga izbije iz ruke.

Upre se jednom nogom i zakotrlja u stranu. Oslobodivši se Indijanca, ustane.

Indijanac stane pipkati za nožem i pronađe ga. Ferris mu ga nogom izbije iz ruke.

Indijanac također ustane. Bio je to pravi div, za čitavu glavu viši od Ferrisa. No Ferris je poznavao slabu stranu. Apaša: borbu šakama. Odmah nasrne na njega i dobrano ga pogodi u donju vilicu. Sljedeći pogodak u želudac Indijanac nagradi bolnim krikom. Div je sada bio načet. Poslije pogotka u nos poteče krv.

Ratnik spusti glavu i pojuri na bivšega izvidnika. Ferris uzmakne i time ublaži nalet. Bivši izvidnik sada povuče nož. Apaš opet pojuri.

Ferris se odmakne u stranu i udari. Pogodi Apaša u donji dio tijela. Naletom na nož, Indijanac si u stvari sam raspára trbuh. Padne smrtno ranjen.

Ferrisa zapeku pluća od silnog napora. Osjećao je da su mu izranile leđa grane, na koje je pao. Desna šaka i zglobov silno su ga boljeli od žustrih udara.

Uplašeni konj je pobjegao. Ferris se baci u potragu za njim.

Poslije žestoke borbe osjećao je žeđ. Voda će mu biti još potrebnija sutra, na dnevnoj žezi. Ali jedinu vodu što ju je imao odnio je konj.

Mrak ubrzo onemogućí potragu za konjem. Ferris pronađe pješčano mjesto koje će mu poslužiti kao postelja i ubrzo zaspi. Probudi ga prvo svjetlo na istoku. Sada je silno žeđao. Pretpostavi da je konj pobjegao tragom što ga je Mongo ostavio za sobom. Mongo je, naravno, odabrao smjer kojim je lako jahati.

Nekoliko sati Ferris je pješao čío tragom. Pri tome je postajao sve zabrinutiji. Morao je računati s time da će naići na još kojega »telegrafistu«.

Odjednom mu dopre do svijesti neki šum izdaleka. Napeto oslušne i naposljetku ustanovi da je to kotrljanje kolnih kotača. Čini se da se pod pravim kutom približavao Mongovu tragu.

Popne se na neku uzvisinu da bi mogao promatrati. Zapazi kola na udaljenosti od približno jedne milje. Kretala su se polagano. Prema svemu sudeći, ispod platnenoga se krova nalazio težki teret. Dva su bijelca sjedila na boku. Jedan je u rukama imao uzde, drugi je položio pušku preko koljena.

Ferris je čuo i njihove glasove, ali ih nije razumio. Pokadšto bi se nasmijali. Vladali su se kao da su kod kuće u području Indijanaca.

Zatim Ferris zapazi Apaša. U pognutom se stavu prikrađao kolima, s kojih ga nisu mogli vidjeti. Indijanac, čini se, naposljetku prepozna ljude na kolima.

Indijanac izvuče bijelu krp, jedan ugao gurne u grlo pušca-
ne cijevi, uspravi se i počne ma-
hati.

Kola se zaustave.

Ferris odluči prikrasti se bli-
že. U podnožju visoke stijene
pronađe mjesto Mongovoga te-
legrafiste. Pojava kola je spasi-
la Ferrisa od zasjede, u koju bi
vjerojatno uletio da Indijanac
nije napustio svoje mjesto.

Iz još jednoga razloga Ferris
uzdahne s lakoćom. Mjesto te-
legrafiste je prepoznao po tome
što je ovaj uhvatio Ferrisovoga
konja i vezao ga u podnožju sti-
jene.

Dva bijelca i Indijanac su mu
bili okrenuti leđima. Osim toga,
jedva ih je uopće vidio zbog
gustoga grmlja. Ferris se ogle-
da. Sada može odvesti konja a
da ne bude zapažen. Sagne se,
pride životinji i odveže uzde.

* * *

Na Ferrisovo zaprepaštenje,
čutura je bila prazna. Nije bilo
vjerojatno da bi Apaš popio svu
vodu. Vjerojatno je i konja iz-
dašno napojio. Onaj neznatni
ostatak što ga je Ferris izlio u
svoja usta samo mu pojača žed.

Ferris se silno razgnjevi,
obuzme ga želja da se osveti
Apašu. No potisne tu zamisao i
umorno se popne u sedlo. Bojao
se da će ga pomanjkanje vode
prisiliti da zasad odustane od
namjere da oslobodi Mariju i
da pronađe vodu u brdima.

Prigušeno prokune. Hardcas-
tle se zacijelo boji da Ferris pre-
više zna. Zapovijest da ga ustri-

jele bude li zatečen u blizini
Apaša, kazivala je gotovo sve.

O svojoj sumnji još nije poraz-
govarao s Ransomom, u kojega
je imao povjerenje. Nije raspo-
lagao nikakvim dokazima da
upravo Hardcastle snabdijeva
Apaše puškama.

Ova dva bijelca s kolima bi
mu sada mogla osigurati sve
potrebne dokaze. No veliko je
pitanje kako da ih zaskoči.

Ferris je dovoljno dugo pro-
matrao Mongove Apaše i znao
je kako su naoružani. U najma-
nje dva navrata im se privukao
dovoljno blizu i vidio da su na-
oružani konjičkim karabinima
springfield.

Nije bilo teško objasniti kako
je nekoliko takvih pušaka pro-
našlo put do Apaša. Mogle su
biti zaplijenjene u okršajima s
konjicom. No kasnije je Ferris s
veće udaljenosti ustanovio da
su mnogi ratnici naoružani tak-
vim puškama. Poput većine
građana u zemlji, Ferris je bio
naoružan oružjem za koje se
upotrebljavaju meci kalibra .44
koltom i vinčesterkom. No i
puške springfield su dovoljno
opasne. Budući da Mongo po-
sjeđuje veliki broj takvih puša-
ka, ugrožavao je sigurnost na
granici s Indijancima.

Jednoga dana se Ferrisu uka-
zala zgoda da promatra Indi-
jance prilikom gađanja. Još su
nespretno rukovali novim puš-
kama, no ubrzo su to naučili.
Ferris je iz daljine začuo puc-
njavu, zatim se oprezno pri-
krao.

Tu je utrošeno toliko municije da se očito nije moglo raditi o zaplijenjenim manjim zaliham: sada je Ferrisu bilo jasno da netko snabdijeva Indijance. Znao je da se Indijanci nisu dočepali nikakvog transporta municije. I tada je počeo uporno razmišljati o svim osobama koje su mogle Indijance snabdijevati oružjem: naposljetku je preostao major Lemuel Hardcastle kao glavni osumnjičeni.

Hardcastle je, čini se, na dvojak način oblagao svoje gnijezdo perjem. Apaše je snabdijevao oružjem da bi se obogatio i da bi ih osposobio za vođenje rata, u kojemu bi se major mogao kvalificirati za čin pukovnika.

Apaši su raspolagali velikim količinama zlata, no ono za njih nije imalo toliko značaj kao za bijelce. Za oružje su bili spremni platiti višestruku vrijednost u zlatu.

Ferris nije poznavao pojedinosti krijumčarenja oružja. U svakom slučaju, major je bio čovjek kojemu je bilo najlakše organizirati ga. Dakako, samo s nekolicinom suučesnika, među koje zasigurno pripadaju i ona dva čovjeka na teretnim kolima.

Ferris se prisjetio kako je major reagirao na njegov izvještaj:

— Tako ... vidjeli ste dva Indijanca s novim puškama, promatrali ste Indijance prilikom gađanja. I u tome vidite dokaz da netko Monga snabdijeva armijskim oružjem i municijom! Nije li tako?

— Upravo tako.

— To je besmislica! Čini mi se da od krtičnjaka pravite planinu, gospodine Ferris!

— Najmanje trideset Apaša koji pucaju iz armijskih pušaka! Municiju su uzimali iz sanduka koji su označeni kao vojno vlasništvo.

— Očito je to zaplijenjeno u kojoj borbi. Ili su pak izvršili prepad na transport oružja.

Ferris je s nevjericom zurio u majora.

— Majore Hardcastle, već tri godine izviđam za ovu jedinicu. Unutar tog smo vremena, koliko mi je poznato, prilikom opходnji i u okršajima izgubili pet pušaka. Nije poginuo nijedan vojnik kojemu bi Indijanci mogli oduzeti fišeklje. Netko snabdijeva Apaše!

Hardcastle se zavalio i podigne ruku.

— Fort Kendrick, to je to. Tamo se tuku s Apašima više od nas. Taj materijal potječe odande. Pukovnik Leavitt je nesposoban čovjek. Ne bi me nimalo iznenadilo kad bi mu Indijanci ispred nosa ispraznili arsenal!

— Gospodine, Fort Kendrick je dvjesto milja udaljen odavde. To je zemlja Apaša Little Petea. Little Pete i Mongo nemaju nikakve međusobne veze.

— Kažem da oružje dolazi odande ... ukoliko je vaš izvještaj uopće točan, u što sumnjam.

— A ja ostajem pri tome da oružje potječe odavde.

— Glupost! To nije moguće.

— Lako je to provjeriti. Vi biste morali imati isprave o oružju

isporučenom vašoj jedinici, a možete pregledati i inventurne liste. Ustanovit ćete manjak.

— Plaćam vas kao građansku osobu koja je zadužena da promatra pokrete Apaša na mom sektoru, je li to točno?

— Da, gospodine.

— Nije ugovoreno da brinete za naše zalihe oružja i inventarne liste.

— Nije, gospodine.

— Vrlo dobro! Ponijeli ste izvještaj i ja sam ga uzeo na znanje u skladu s mojom dužnošću.

— Želite li time reći da ne namjeravate provesti istragu?

— Učinit ću to kada ću to smatrati shodnim. Vas se to ne tiče, gospodine Ferris.

— Majore, čini mi se da moj izvještaj ne uzimate dovoljno ozbiljno.

— Moja je stvar kako ću ga uzeti.

— Čudi me način kako prelazite preko svega toga, majore.

Hardcastle se silno razgnjevi i plane:

— Želite li mi predbaciti da krijumčarim oružjem?

— Vi ste započeli o tome.

— U redu, gospodine Ferris. Ukoliko vam je važan vaš posao izvidnika, klonite se širenja glasila!

— Svaka je prijetnja suvišna. Moja je zadaća da izviđam i da vas izvještavam. Armija me ne plaća za naklapanje.

— To je korektan stav. Slobodni ste!

II

Poslijepodneвно je sunce žeglo. Mongov je trag vodio strmo uvis. Ferris odmah naiđe na Apaše, ali tako da se više nije mogao neprimijećeno povući.

Tri su Apaša u sjeni grma bdjela nad tragom. Pošto je zapazio tu zalaznicu, približio im se s boka na stotinjak koraka udaljenosti.

Ferris je tražio prikladno mjesto za svojega konja, na kojem bi ga mogao ostaviti: kakvu malu čistinu u šipražju. Obriše životinju, skine joj sedlo i oglavu. Bilo je to opasno za slučaj da mora brzo pobjeći, no životinja je već predugo bila pod sedlom i bio joj je potreban odmor.

Ferris izvuče vinčesterku iz toka, provjeri kolt i opipa nož. Zatim krene da bi se prišuljao logoru Apaša. Iz iskustva je znao što će pronaći. Apaši su zastali da bi se odmorili. Pri tome su se čelni i bočni jahači pretvorili u stražare, a isto tako i zalaznica, na koju je naišao. Mongo će s ratnicima logorovati u sredini, a tamo se mora nalaziti i Marija.

Ferris udari zaobilazeći uz padinu, pronade prikladno mjesto i ugleda čemu se nadao.

Procijeni broj ratnika: bilo ih je šezdeset do osamdeset, to jest mnogo više nego ljudi u četi B, s kojom je Hardcastle izišao.

Pronade i Mariju. Sjedila je u sjeni nekog stabla, naoko je bila ošamućena, ali je očito nisu zlostavljali. Na ispranoj plavoj radnoj haljini nije bilo lijeve

orukvice. Bio je to mamac kojim je Mongo htio namamiti majora u stupicu.

Marija je bila vitka, tamnokosa žena tamnih očiju. No oči joj sada nisu sjale, cijelim je svojim držanjem odavala poraženost i iscrpljenost. Bila je to prava žena za rančera na granici. Na njoj se nije moglo zapaziti ničeg profinjenog, no ipak je bila lijepo građena, premda možda nešto prebujna.

Ferris ju je jednom vidio gotovo nagu: Albert, ona i Ferris su izjahali u šetnju, a onda su odlučili da se u donjem rublju okupaju u rijeci. Marija se upravo izvukla na suho, sva osvježena i radosna. Rublje joj se pripilo uz tijelo i ocrtalo njezine linije. Pošto je podigla ruke da bi izažela vodu iz kose, kroz tanašnu su joj tkaninu zasjale ružičaste grudi.

Ugledavši kroz tkaninu tamni trokut između njezinih nogu, s kojega se cijedila voda, Ferris se zbunjeno okrene u stranu, i zbog toga je odmah uslijedilo zadirkivanje. A sada je, eto, sjedila među Apašima, među kojima su se nalazili i ubojice njezinog muža.

Ferris sada ugleda Monga. Sjedio je s druge strane drva što je zasjenjivalo Mariju. Ferris ga je često vidao, čak je i razgovarao s njim. Poglavica je djelovao kao dvojni div, s kojim se Ferris borio sinoć: mišićavi orijaš, mjeseca lica i boje mahagonija.

Mongo je razgovarao s trojicom Apaša, očito su to bili nje-

mu neposredno podređeni vođe Apaša. Ferris prepozna jednoga koji je bio poznat kao Antonio. Drugi je bio Mongov nećak Sun Bull. Treći je bio Ferrisu okrenut leđima.

Među zvukovima što su dospijevali do Ferrisova uha bio je i Mongov bas. Poglavica je crtao linije u pijesku i očito objašnjavao neki borbeni naum. Drugi su ga pažljivo slušali. Ferris je dobro vladao jezikom Apaša, no nalazio se predaleko a da bi išta mogao razumjeti.

Vidjevši sasvim dovoljno, htjede se povući. Ali neki pokret iza njegovih leđa podigne uzbunu u njemu. No Ferris se pobrinuo da ga i s leđa pokrije grm.

Neki se debeli i zbijeni Apaš penjao uzbrdo. Preko lakta je nemarno prebacio novi karabin springfield. Ferris napipa nož. U bacanju noža nije bio ništa manje spretnan nego u borbi izbliza.

Indijanac se zapući izravno u smjeru Ferrisova skrovišta. Prođe na kojih sedam metara pokraj grma i ne zapazi Ferrisa.

Dok se Apaš vraćao k drugim ratnicima, Ferrisu dopre do svijesti udaranje vlastitoga bila. Ostane još neko vrijeme, zatim napusti svoju promatračnicu.

Zbog pomanjkanja vode Ferris izgubi smisao za stvarnost. Zgurio se u sedlu, glavu je spustio do prsa. Ruke je oslonio o rog sedla, držeći u njima labave uzde.

Budući da Ferris više nije upravljao njime, konj naposljetku

zastane. Ferris počne halucinirati: ispod sebe je vidio vodu, plitku i široku rijeku, čije su obale bile obrasle drvećem što je bacalo sjenu. Površina vode se nabrala, jer je pirkao svježi povjetarac. U sredini rijeke su se Albert i Marija praćakali u vodi. Glasovi su im zvučali kao da dolaze izdaleka.

Ferris je imao osjećaj da promatra taj prizor s mnogo veće visine. Osjeti očajničku potrebu da im se približi, da se baci u vodu, da se napije do besvijesti. No morao je ustrajati u svom položaju, upravo kao da se sledio.

Naposlijetku mu pomognu snažne ruke i polože ga na obalu rijeke. Ali tu nije bilo nikakve vode, već samo pijesak i pustinja. Prsti mu se zaruju u pijesak; prostenje:

— Vode, vode...

— Naravno, Adame, odmah. Imam dovoljno vode. Moram je samo donijeti od konja.

Te mu riječi dopru do svijesti. Glas je bio nalik na onaj poručnika Dana Ransoma.

Otvori oči i odmah ih sklopi. Jarko ga je sunce natjeralo na to. Ležao je na užarenom tlu u sjeni konja. Snažna mu ruka pridigne glavu.

— Izvoli, Adame! Pij oprezno!

Osjeti vruću kovinu grla čuturè na usnama. Voda ... ta čudesna voda mu obavije jezik. Zahlikne se i obuzme ga kašalj. Pošto je napadaj kašlja prošao, Ferris sjedne i ponovno dohvati bocu.

— Naravno, Adame ... pij! Ali samo s mirom.

Ransom mu pomogne da pri- nese bocu k usnama. Otpije nekoliko gutljaja.

Prokletstvo, čovječe ... dobro- no ste izgorjeli!

Ferris je vidio samo mutnu sliku poručnika Ransoma. Ransom ovlaži crveni rubac. Ferris osjeti hladno na koži. Ransom mu je otirao čelo i lice. Zatim mu dotakne sklopljene vjeđe. Ferris sada više nije osjećao kako ga peku.

— Do vraga ... ta što se dogo- dilo s vašom vodom? Provjerio sam vašu čuturu. Morali ste imati dovoljno za još dva dana. Ta niste valjda sve popili!

— Još gutljaj ... — prostenje Ferris.

Čudesno osvježenje opet pro- nade put do njegovih usana.

— Zacijelo smo negdje u blizi- ni Apaša — reče Ransom. — Či- tav sam dan na vašem tragu. Hardcastle me poslao u izvida- nje.

Ferris otvori oči i ogleda se. Sjetila mu opet prorade.

— Da ... moraju se nalaziti u neposrednoj blizini. Otprilike na milju udaljenosti u ovom smjeru.

Podigne ruku.

— Jeste li vidjeli Mariju?

— Nitkovi je drže. Moram je izvući.

— Naravno, ali prije toga mo- rate valjano stati na noge. Koli- ko ste dugo bez vode?

— Od jučer poslije podne. Ubio sam Apaša i konj mi je po- bjegao. Drugi ga je Apaš uhva-

tio. Jutros sam se opet dočepao konja, ali čutura je bila prazna.

— I čitav ste dan na toj žezi bez vode.

Ferris pogleda Ransoma i kimne.

— Sreća je što ste me pronašli. Za nekoliko bi sati moglo biti prekasno.

Ferris ispruži ruku.

Ransom je imao na sedlu dvije goleme, pune čuture. Pošto se Ferris dovoljno oporavio da bi mogao uzjahati, udalje se od traga što su ga ostavili Apaši. Pronađu skrovito mjesto, omeđeno visokim stijinama. Tu udare logor.

Ransom napuni vodom nepropusnu zobnicu i napoji Ferrisovoga konja.

— Valja ga istimariti, kao i mojega. Preuzet ću oba konja.

— Mogu to uraditi i sam. Samnom je opet sve u redu — reče Ferris.

— Sasvim ste se isušili. Uostalom, ja ovdje zapovijedam.

Nasmiješi se Ferrisu, a ovaj mu uzvratil smiješkom.

— U redu — pristane Ferris — ali sljedeće je kolo moje.

Ransom zbrine konje i doneše provijant iz bisaga. Naravno, nisu palili vatru. Jeli su hladni grah, suho meso i dvopek. Ferris je osjećao potrebu da se naspava, ali bilo je mnogo važnije da s Ransomom porazgovara o planovima. Borio se protiv umora.

— Dane, što je s Hardcastleom?

Pošto je poručnik završio lo-

gorske poslove, sjedne pokraj Ferrisa. Dohvati jednu granu, prouči je i prelomi.

— Kad sam vas skinuo s konja i dao vam vode, ogriješio sam se o jednu zapovijest.

— Još me želi vidjeti mrtva, zar ne?

— Tako je glasila njegova zapovijest.

— Pasji sin!

— Lako ćemo s njime, bez brige!

— Koliko je iza vas?

— Izjahao sam u svitanje. On je kazao da će krenuti u podne. Prema tome, najmanje je pola dana iza nas.

— Nije imao pravo da vas samoga pošalje. Ta vi niste izvidnik!

— Možda.

— Gotovo sam vam sam uletio u zagrljaj. Da me niste pronašli i zadržali se, mogli ste večerati s njima.

— Ali ne kao gost.

— Nemamo mnogo vremena. Mongo je ostavio izvidnike na tragu.

— Jeste li ubili jednoga?

— Sinoć. Umalo što me nije zaskočio. Zar ste naišli na nj?

— Nisam. Držao sam se podalje od traga ... upravo kako ste me učili.

— Noćas moramo osloboditi Mariju.

— Ta budite razumni, Adame! Niste još sposobni za to. Imate sreću, malo ste se oporavili. To ćemo uraditi sutra.

— Sutra će biti prekasno.

— Ali morate se sasvim oporaviti, Adame.

— Moramo pokušati još noćas.

— Nikako!

Još razdraženi Ferris prasne na Ransomovu upornost:

— Pričate gluposti, gospodine. Izvući ću Mariju prije izlaska sunca, uz vašu pomoć ili sam. Nisam vas pozvao.

— Umirite se, Adame! Obojica smo u nevolji.

Ferris se osjećao bolje. Znao je da može uraditi što je naučio.

— Poslušajte me! Sazna li Mongo da se Hardcastle približava, zlostavljat će Mariju i ostaviti je na tragu više mrtvu nego živu. Zna da će to razbjesniti Hardcastlea i on će onda upasti u stupicu. Za njega je Marija samo mamac.

— Ne znam je li to točno — zamišljeno će Ransomom. — Možda je Hardcastle za Monga toliko važan da ga neće uništiti.

Ferris pogleda Ransoma.

— Izgleda da nešto znate, Dane. Što je to?

— Već me mjesecima muče neke sumnje — prizna Ransom.

— Ali ni sa kime nisam htio o tome porazgovarati. Možda bih porazgovarao s Delahuntyjem ili s vama.

— To je povezano s puškama, zar ne?

— Zar ste i vi nešto naslutili?

— Posao je izvidnika da promatra i zaključuje.

— Vrtimo se oko kaše. Što vam je poznato?

— Samo to da Mongo ima konjičke puške. I odgovarajuću municiju.

— Tako sam i mislio. Ali nisam znao kamo odlazi oružje.

Promatrao sam Indijance pri likom gađanja. Pošto sam izviestio Hardcastlea, ismijao me. Potom me otpustio. Znam da sam blizu istini.

— To se podudara s krivotvorenim ispravama o oružju, na koje sam naišao. Unatoč tome, teško je povjerovati da visoki konjički oficir prodaje Mongu oružje.

— Dovoljno je lud da mene ustrijeli i vaš pošalje na zadatak s kojega se nećete vratiti. Pobrinit ću se i za druge dokaze, osim vaših isprava. Pribavit ću puške Apaša. Ali moramo se još noćas baciti na posao. Mislim da ću moći ukrasti dvije nove puške s apaškim ukrasima, ako izvučemo Mariju. — Ferris kimne. — Osim toga, na putu je transport sasvim novog oružja. Čudi me da niste opazili kola ... možda ćemo ih dočekati. A onda ćemo Hardcastleu oderati kožu! Još je prerano. Odspavat ćemo nekoliko sati. A dva sata prije svitanja uvući ćemo se u njihov logor.

— Vojnik i bijeli izvidnik nemaju čak ni noću nikakvih izgleda da ne budu otkriveni u njihovom logoru.

— A dva Apaša?

— Što ste mislili time reći?

— Moramo savladati dva stražara. Uzet ćemo njihove puške kao dokaz protiv Hardcastlea, uzet ćemo njihovu odjeću, uvući se u logor i izbaviti Mariju.

— Kratka će nas kosa odati

unatoč toj maskeradi.

— Moramo imati i kosu dvojice Apaša!

Ransom problijedi.

— Zar ćemo navući skalpove?

— Ništa nam drugo ne preostaje.

— Ne mogu to ...

— Tako mora biti. Ne poduzmemo li ništa, Mongo će srediti moju šurjakinju. I mene će srediti... Mongo ili Hardcastle. A vama predstoji postupak pred ratnim sudom, ukoliko Hardcastle ne zapovjedi da vas strijeljaju. I tako će naš dobri prijatelj major Lemuel Hardcastle proći nekažnjen.

— Ne dopuštate mi veliki izbor...

* * *

Ferris se ispruži ispod toplih pokrivača. Unatoč pustolovnom naumu, osjećao se dobro.

— Ransome!

Zijev umjesto odgovora. — Vrijeme je da uzjašemo.

Pokupe stvari, osedlaju konje i krenu.

— Kako se osjećate, Adame?

— Možda bih podnio kakvo jelo. Učinilo bi me tromim.

— Vraški ste dobar čovjek, Ferrisu! Kad bi koji vojnik podnio vaše napore, zacijelo bi tje dan dana odležao u bolnici.

— Kad sve prođe, i ja ću se oduševiti bolnicom. Prije toga moram prijeći nekoliko rijeka.

Sinoć su razradili naum. Konje će potjerati niz brdo da bi u logor stigli s pustinjske strane. Dva stražara valja ukloniti — nožem. Ferris je taj posao preu-

zeo na sebe. Nedostatak tog nauma se sastojao u tome što nisu imali konja za Mariju. Posluži li ih sreća, možda će se dočepati kojeg apaškog konja.

Svežu životinje pokraj traga i krenu uzbrdo. Ferrisovo šesto čulo za teren i apaški način razmišljanja opet su se isplatili. Znao je da će ubrzo naići na stražara.

Mladak što se uveće pojavio na nebu već je odavno nestao. Nebom su se razasule zvijezde što su svjetlucale. Noć je bila prohladna. Ferris se osjećao dobro.

Ferris mahne Ransomu da zastane. Pred njima se nalazio Apaš. Isticao se ispred zvjezdastog neba. Ferris ga je osjetio čak i njuhom.

Indijanac im je bio okrenut leđima. Zurio je u mrak. Ferris izvuče nož iz korica i kimne Ransomu. Bilo je dogovoreno da Ransom ostane na nekoliko koraka udaljenosti Ferrisu s desna da bi se mogao odmah umiješati ukoliko Ferris ne savlada stražara.

Ferris se prikrade Apašu. Bio je sretan što je Ransom pokraj njega. I prije su se borili rame uz rame. Ipak oficir još nije sudjelovao u zadatku poput ovoga.

Izvidnik se sagne, opipa tlo i pronade kamičak. Baci ga uvis i napne se na skok. Na stanovitoj udaljenosti, kamičak se skotrlja niz padinu.

U Indijancu se odmah sve podigne na uzbunu: trgne cijev puške uvis. Nešto tiho zapita očito je očekivao da će mu se

približiti koji suplemenjak.

Ferris skoči. Prije nego što se čovjek mogao okrenuti ili povi-kati, Ferrisova mu se lijeva ru-ka ovije oko vrata i povuče ga natrag. Puška gotovo nečujno padne na grm.

Ferrisov nož sada učini svoje. Izviđač polagano spusti mrtvo-ga Indijanca na tlo. Ransom se ščučuri pokraj njega.

— Nebesa... — prošapta ofi-cir. — Pomozite mi da ga svučem — šapne Ferris. — Uzmite stvari i pušku — reče mu pošto su ga skinuli. — Neće vam biti drago vidjeti kako ću se dokopati njegove kose.

Ransom se malo povuče.

— Moći ću to uraditi samo ako se prisjetim brata — promrmlja Ferris. — Možda ga up-ravo ti imaš na savjesti.

Vrati se k Ransomu sa skal-pom u ruci.

— Mislim da to neću moći podnijeti — zastenje Ransom.

— Onda se vratite konjima — naljti se Ferris. — Ako mislite da ja uživam u tome, grdno se varate. Dajte mi odjeću.

— Ostati ću. Znam da tako mora biti.

— Jeste li sigurni da se nećete predomisliti? Sada se ne mogu igrati dadilje!

Ransom uhvati Ferrisa za ru-ku.

— Žao mi je, Adame.

Ferris navuče odjeću Indijan-ca.

— A sada... prihljavi posao! — progunda Ferris.

Pogne glavu i nabije skalp preko kose.

Ransom ga je promatrao sav u čudu.

— Doista izgledate poput Apaša.

Ne prikrivajući se nimalo, Ferris se približio slijedećem Apašu. Stražar se nalazio na očekivanom mjestu. Ferris ga ti-ho pozove.

— Smijenit ću te — reče stra-žaru.

— Zar već? — začudi se rat-nik.

— Probudili su me da bih te smijenio — uzvрати Ferris.

— U redu — suglasi se Apaš.

— Ionako sam umoran.

Indijanac ustane i okrene se.

Ferris ga sada zaskoči. Sredi ga brzo i tiho, kao i prvoga stra-žara... Uzme odjeću skalp, za-tim se vrati k Ransomu.

— Sada ste vi na redu.

Za tili čas Ransom se također pretvori u Indijanca.

— Nije to nikakav užitak — potuži se oficir. — Izvrnut će mi se želudac.

— Dobro je što nismo doruč-kovali — prošapta Ferris. — Ni ja se ne osjećam bolje.

Ransom dotakne Ferrisovu ruku.

— Jednoga ćemo se dana možda nasmijati tome — doda Ferris. — Sada moramo prona-ći Mariju.

Podu usnulim indijanskim lo-gorom. Ognjišta su se još žarila i pomagala Ferrisu da se snađe. Pretpostavio je da će Mariju za-teći tamo gdje ju je vidio poslije podne.

Ferris pronađe nisko stablo. Ispod njega zapazi neku priliku

uvijenu u pokrivače.

Domahne Ransomu. Poručnik zastane sa indijanskim kabinom u rukama.

Ferris čučne pokraj prilike. Morao je spriječiti da Marija krikne kada je probudi.

* * *

Trenutak poslije Ferris prokune, jer nije provjerio je li doista Marija.

Usta što ih je čvrsto pritiskivao rukom bila su indijanska. Čovjek se trenutačno razdrami i stane se bacakati ispod Ferrisa.

Ferrisov se nož već dugo nalazio u koricama. Neki glas u njemu reče: Nađao sam se da neću morati ubiti još jednoga ...

Šutke se borio s Indijancem kojega je sputavao pokrivač. Pod rukom je osjećao usne i zube tog čovjeka, imao je prepune ruke posla da bi tu hrpu mišića pritisnuo o tlo. Pri tome se bojao da bi Indijanac mogao kriknuti i cijeli logor podići na uzbunu. Bridom dlana udari čovjeka po grlu.

Čovjek oslobodi noge ispod pokrivača i njima ukliješti Ferrisove. Zatim se njegove ruke obaviju oko Ferrisovih ramena. Apaš se okrene: sada je onako golem i snažan ležao na Ferrisu.

Ferris osjeti kako se teret odjednom povećao: Ransom se bacio Indijancu na leđa. Poručnik ga nekoliko puta udari nožem.

Indijančevo tijelo odjednom obamre. Ferris ga odgurne pokraj sebe na tlo.

Buka probudi Apaše. Ransom

ostane naprosto ležati na tlu.

— Što je? — zapita neki Apaš.

— Antonio? — zapita drugi glas, a Ferris prepozna Monga.

— Sve je u redu — odgovori Ferris na apaškom jeziku. — Neka mi se životinja zavukla pod pokrivač. Vjerojatno skorpion.

— Hahaha! — grleno se nasmije Mongo. — Hrabri se Antonio bori s kukcem!

— Već spavam — promrmlja Ferris uvrijeđenim tonom. — Sutra će nam biti potrebna snaga.

Time je, čini se, izrekao opće uvjerenje. Zavlada tišina.

Ferris i Ransom su dugo ležali ne pomičući se. No Ferris je osjećao kako njegova zabrinutost raste. Gdje je Marija? Gotovo je nemoguće pronaći je u mraku. Zar je moguće da je poručnik ubio Antonija? Ferris uhvati mrtvoga Indijanca za kosu i podigne mu glavu.

Bio je to Antonio!

Ujutro Mongov gnjev neće znati ni za kakve granice. Odmah će ubiti Mariju, a i Ferrisa i Ransomu, ukoliko ih zarobi. Hardcastleu vjerojatno neće ni postaviti zasjedu. S toliko gnjeva u duši naprosto će izjuriti iz brda, pokušat će Hardcastlea uništiti na juriš.

Fini, sivkasti potez na istoku navijesti svitanje. S novim će danom nestati svi izgledi za uzmak.

Ferris se oprezno okrene i položi usne na Ransomovo uho.

— Bio sam siguran da je to Marija.

— Što ćemo sada?

— Ni sam ne znam. Ubili ste Antonija. Jeste li čuli za njega?

— Tko nije? U grdnoj smo stupici.

Nekoliko prilika u blizini Ferris je identificirao kao Apaše. Oslušne oštrije. Neki mu čudnovati šum dopre do ušiju. Odmah ustanovi kako on ne potječe od čovjeka koji spava: više je nalikovao na jecaj.

Marija!

Ferris otpuže u smjeru jecaja. Ransom ga je slijedio.

Ležala je potrbuške pod pokrivačem i jecala u prekrizene ruke. Ferris dopuže do nje i došapne naglašavajući:

— Ma-ri-jo!

Jecanje odmah utihne.

— Marijo, ja sam, Adam!

Preokrene se na bok i podlakti se. Pokrivač sklizne s nje. Ferris joj šapne u uho:

— Dodi, samo što tiše!

Marija ga grčevito uhvati za ruku. Ferris je nagonski privuče k sebi. Zajeca mu na prsima trzajući tijelom.

— Marijo — šapne — Ransom je također tu. Izvući ćemo te. Slijedi nas, ali budi oprezna i tiha.

Snažna se žena trenutačno umiri.

Ferris se nagne k Ransomu.

— Ostanite pokraj nje. Odmah se vraćam. — Zatim šapne Mariji: — Moram još nešto uzeti. Ransom će ostati s tobom.

Oslobodi se njezinog zahvata i otpuže. Marija je poznavala Ransoma. On bi često zastao na

ranču da se odmori koji trenutak.

Ferris otpuže k Antoniju i uzme mu košulju i vrpču sa čela. Vрати se i navuče košulju Mariji. Naravno da je košulja bila prevelika. Zatim joj sveže vrpču oko tamne kose. Tako će u mraku djelovati poput Indijanke.

— Eto — reče Ferris — moramo se vladati kao da pripadamo ovamo.

Zapute se logorom. Dva su čovjeka s apaškim puškama pratila Mariju, koja još nije bila sasvim sigurna na nogama.

Logor im ostane za leđima. Ferris ih provede kroz prazninu u lancu stražara. U mraku nisu mogli vidjeti konje, i tako Ferris ni ne pokuša pribaviti konja za Mariju. Morat će se pridružiti Ransomu u sedlu, jer je njegov konj odmorniji.

U prvom svjetlu svitanja Ferris zapazi obris kola s platnenim krovom. Prema tome, oba se krijumčara oružjem nalaze u indijanskom logoru. Ferris se zapita što će se dogoditi s njima kad Mongo pronade mrtvoga Antonija, a zatim i dvojicu stražara. Moguće je da će nasrnuti na njih samo zbog toga što su bijelci. No Ferris im nije mogao pomoći. Naposljetku, morali bi poznavati opasnost posla od kojega žive.

Marija zatetura pokraj Ferrisa. Opet ju je morao pridržavati.

Bez ikakvih neprilika prođu kroz lanac stražara. Svi su osjećali laknuće: znali su da se udaljavaju od središta opasnosti.

Pustinjsko grmlje i kaktusi počnu u polumraku svitanja poprimati oblike.

Logor su napustili u posljednjem trenutku. Da su ostali još nekoliko minuta dulje, Indijanci bi se probudili i smjela bi akcija spasavanja završila katastrofom.

Pošto su lanac stražara ostavili daleko iza sebe, Ferris reče:

— Krajnje je vrijeme da odbacimo naše kostime, Dane.

— Vrlo rado!

Skinu skalpove i ostalu odjeću, zatim je smotaju i sakriju pod grm. Ransom je sada opet djelovao poput pravog pripadnika konjice.

— Kosa mi je slijepljena, moram se okupati!

— Sve u svoje vrijeme, stari prijatelju! Sjajno ste se držali.

— Ni vi niste bili baš sasvim loši — našali se poručnik. — Eto, uspjeli smo.

— Prerano ste to zaključili.

— Pa zar nismo u blizini konja?

— Još pedesetak metara. Pokraj one napukle stijene. Ta sjećate se.

— Bit će najbolje da ja uzmem Mariju u sedlo.

— I ja mislim tako.

Iza njih puščani hitac rasparsa tišinu jutra. Zatim zapraska još nekoliko hitaca. Začuju se i gnjevni krikovi. Apaši su ustanovili da je smrt posjetila njihov logor. Vjerojatno je netko pronašao Antonijev leš. Ubrzo će saznati da je zatočenica pobjegla i da su ubijena i skalpirana još dva stražara.

— Bit će najbolje da požurimo — reče Ferris. — Ose će se začas raspršiti!

Ransom dohvati Mariju za ruku i potrči. Ferris je uzme za drugu ruku da bi ubrzo njezino trčanje

Ostavili su iza sebe pucnjavu i gnjevne krikove Apaša. Ferris se penjao uz obronke Gunbarrel Mountainsa.

Marija je sjedila u sedlu ispred Ransoma. Poručnik je ispružio ruke oko njezinoga struka i držao uzde.

Prema svemu sudeći, Marija još nije bila sposobna izražavati misli ili osjećaje. Prije nego joj je potrebno koje mirno mjesto da bi se mogla oporaviti od užasnih doživljaja, razmišljao je Ferris.

— Eto, uspio sam sa svojim naumom — reče Ransomu. — A Hardcastlea neka nosi vrag, barem što se mene tiče!

— Slažem se, ali ipak ne možemo dopustiti da cijeli eskadron konjice ujaše u propast.

— A što ćemo postići ukoliko nađemo na Hardcastlea? On nosi sa sobom moju smrtnu presudu, a najvjerojatnije i vašu. Prema tome, to bi nas stajalo glava! A mi se moramo pobrinuti za Mariju.

Ransom zastenje.

— Ne odjašem li k njima ... ne obavijestim li ih, najvjerojatnije će me izvesti pred ratni sud zbog kukavištva pred neprijateljem. S druge pak strane, odjašem li k njima, dvojim da ću uspjeti urazumiti Hardcastlea. Li-

šit će me slobode i navrat-nanos napasti Apaše. Pa što da uradim?

— Već sam vam kazao: pobrinimo se za Mariju, a za Hardcastlea neka brine nečastivi! Ipak ... ne poduzmemo li ništa, osim Hardcastlea večeras će se naći na popisu palih i svi drugi ...

Ferris se zamisli.

— Albertova je žena spašena, ali pri tome ste se i vi umiješali, Dane. Osjećam se odgovornim i za vas. Ne mogu dopustiti da naprosto odjašete k Hardcastleu, koji će vas spaliti na lomači.

— Pobrinite se za Mariju, a ja ću odjahati do jedinice. Reći ću Hardcastleu da sam cijelo vrijeme izviđao.

— Zar unatoč tome što ste se morali vratiti još sinoć? Ne možete zatajiti da smo spasili Mariju, pa ni susret sa mnom. Možete odglumiti koješta, Dane, ali ja znam da ne možete spretno lagati.

Ransom kimne.

— Imate pravo. Iako mi nije nimalo stalo do pukovnika, moram podnijeti cjeloviti i istiniti izvještaj.

— Tako je. Svi ćemo odjahati k njemu. Nadaймо se da se već jednom umirio. Zna da sam mu na tragu. No ako mu u četiri oka obećam da ću sve zaboraviti, možda će me privući na svoje grudi. I tada će se možda povući s eskadronom.

— Adame, znate kao i ja da do toga neće doći. Čim vas on ugleda, mrtvi ste čovjek. Sa

mnom će inati više posla. Rasprava pred ratnim sudom će potrajati. Na kraju će mi biti oduzeta čast i bit ću strijeljan.

— Nepravda. Za ono što ste noćas uradili bila je potrebna srčanost. Srčanost pravoga vojnika.

— Kažite mu to. Zacijelo će to uzeti k srcu.

— Ni to neće ići. Bit će najbolje da odjašete s Marijom dublje u brda. Pronađite vodu i dobar logor. Neka se oporavi. Ja ću vas poslije pronaći. Hardcastlea prepustite meni. Prevelika je kukavica a da bi me ustrijelio. I ne vjerujem da bi ijedan vojnik poslušao njegovu zapovijest i hladnokrvno ubio čovjeka.

— Ni to ne valja. Moramo ostati zajedno.

Marija odjednom podigne glavu i pogleda Ferrisa.

— Kako se osjećaš, Marijo? Sve je to bilo loše za tebe. Ali sada si sigurna. Ništa ti se više neće dogoditi!

— Albert je mrtav. Htkjela bih na njegov grob. Htkjela bih kući.

Ferris kimne i progunda.

— Prokleti Hardcastle! — Stisne zube i pogleda dolinu ispod sebe. — Znate li što će se dogoditi, Dane?

— Rado bih znao.

— Mislio sam s Hardcastleom ... gotovo je mrtav. Zajedno s eskadronom. Mongovi karabini pobrinut će se za to. Razgnjevio ga je prepad na selo. A sada smo ga i mi razdražili. Pojahat će na Hardcastlea poput divlje životinje.

— Pa zar nema nikakve mogućnosti da se spasi jedinica?

— Moramo pokušati unatoč svemu! Inače ne bismo mogli vidjeti svoja lica u zrcalu a da se ne zapitamo jesmo li uradili sve što smo mogli. No sada nas može spasiti samo čudo.

Ferris odjednom zašuti, jer je na stotinjak metara niže zapazio neki pokret. Da se nije sav unio u razgovor s Ransomom, zapazio bi ga zacijelo prije. Dolje su četiri čovjeka izjahala iza neke stijene.

— Možda je čudo već na putu ... Saint Patrick Delahunty!

III

Narednik Patrick Delahunty je bio golemi Irac mesnata lica. Ukoliko se ne bi odmarao i pri tome skinuo kapu, remenčić bi mu uvijek bio ispod donje vilice što je, čini se, bila navika svih narednika konjice. Samo kad bi im to tko zapovijedio nosili bi remenčić iznad kožnatog zaslona kape.

Pošto je zauzdao konja ispred Ferrisa i Ramsoma i ugledao Mariju, gurne palac ispod remenčića, podigne ga i skine kapu. Koprčava mu se crvenkastosmeđa irska kosa razrijedila na tjemenu.

— Kelly, Ingram, u nazočnosti gospode skidajte kapu! Lijepo je što vam to nisam morao kazati, Loomis! Po prvi ste puta pokazali da se umijete vladati.

Vojnici odmah skinu kape.

Pred ženom su osjećali neku vrst strahopočitanja. Zacijelo

im je bilo jasno da su je oslobodili Ferros o Ransom i pri tome se izložili velikoj opasnosti.

— Naredniče, Delahunty! — oštro će Ransom.

— Izvolite, gospodine?

— Vaš izvještaj.

— Da, gospodine. Eto, major Hardcastle me odmah polije doručka poslao u ophodnju sa zadatkom da pronađem vas, gospodine, ili barem vaš trag i da ustanovim snagu neprijatelja.

— Mene ste pronašli. A što je s neprijateljem?

— Nismo uspostavili dodir s glavninom, gospodine. Pronašli smo samo mjesta na kojima su se nalazili izviđači koje je Mongo povukao.

Ferris kimne.

— Prema tome, Mongo je u međuvremenu ustanovio da mu se Hardcastle približava.

— Ingram je jučer pošlije podne naišao na nešto osobito.

— Narednik pogleda vojnika. — Izvjestite poručnika, Ingame.

Vojnik potjera svojega konja korak naprijed.

— Pronašao sam mrtvog Apaša. Prema svemu sudeći, poginuo je prije dva dana. Dakle, vi ga niste mogli srediti. Trbuh mu je bio rasparan. Netko je obrisao oštricu o njegovu košulju.

Ransom pogleda Ferrisa.

— Prema tome, Mongo ga još nije pronašao.

— Ni neće, gospodine — reče Delahunty. — Hardcastle je zapovjedio da ga pokopamo. Lešinari su se već bacili na leš. Nije to bio lijep prizor. Vidim, gospo-

dine, da ste vi i gospodin Ferris spasili ženu.

— Pošto sve prođe, naložit ću da se pročita moj izvještaj, Pat — obeća Ransom.

— Eto, mislili smo da je gospodin Ferris sreo Indijanca. Major Hardcastle je to odmah kazao. Bio je poprilično bijesan. Kazao je kako se gospodin Ferris suprotno njegovoj zapovijesti nalazi na Mongovu tragu i kako je on ubio Apaša.

— A što sada radi major Hardcastle?

— Kad smo mi krenuli, naložio je eskadronu da se pripremi za marš.

— A vas je poslao naprijed?

— Da, s naređenjem da pro- nademo vas. I da ... — Delahunty pogleda Ferrisa.

— I? — ponuka ga Ransom.

— I da izvršimo njegovo naređenje ukoliko nađemo na gospodina Ferrisa, gospodine.

— Da ga strijeljate?

— Da, gospodine. I vama je to zapovjedio kada ste krenuli. Zapovijest je bila sasvim jasna: Pucati čim ga ugledamo! Prema tome, već smo se ogriješili o jednu zapovijed.

— Nebesa ... — Zavapi Ferris.

— Čovjek je sasvim sišao s uma.

— Nisam pucao u gospodina Ferrisa — reče Ransom. — Niti će to učiniti itko od vas! Ja preuzimam odgovornost.

Ransom je znao da se može osloniti na Delahuntyja. Udružili su se ne jednom protiv sitničavih i često brutalnih Hardcastleovih zapovijesti.

— Ljudi — Ransom će konja-

nicima — bojim se da naš zapovjednik više nije sposoban da to bude. U svojstvu oficira, ovime preuzimam zapovjedništvo nad četom B ...

— Ne činite to, Dane — prekinete ga Ferris.

— Tako mora biti, Adame. To je jedini način.

— Podržat ću vas, gospodine — reče Delahunty. — Pa makar me to stajalo mojih širita.

— A ljudi neka sami odaberu. Neka urade ono što smatraju ispravnim.

— Ingram, Kelly, Loomis, ja podržavam poručnika — ponovi Delahunty. — Ostavlja vam na volju da sami odlučite. A i ja. Hoćete li jahati s nama ili ćete odjahati majoru Hardcastleu?

Ingram pogleda svoja dva druga. Povuče uzde i Ferrisu se na trenutak učini da će okrenuti konja i odjahati. No on samo poravnala konja i uspravi se u stremenima.

— Vi ste narednik, Pat — reče Ingram. — Već pet godina jašem s vama ...

— Sedam — ispravi ga Delahunty.

— Lijepo ... dakle, sedam! I uvijek ste imali dobre zamisli za ljude iz čete. Lijepo ste sa mnom postupali. Jahat ću s vama i poručnikom.

— Čim se slegne prašina, bit ćete kaplar — obeća Delahunty. — Kelly, Loomis, što je s vama?

Kelly je također bio Irac. Za nekoliko godina vojničkoga života i viskija iz kantine, djelovat će upravo poput Delahuntyja.

— Major Hardcastle će me iz-

vesti pred vod za strijeljanje. Ali majora već dugo ne smatram sposobnim da zapovijeda četom.

— Ne uspijemo li, svi ćemo biti strijeljani. Dakako, gospodin Ferris je u najvećoj opasnosti. Njega će trenutačno strijeljati ukoliko ga uhvate. Što se nas tiče, morat će povesti postupak pred ratnim sudom i imat ćemo nešto vremena da razmislimo o našim grijesima prije nego što nas postave pred zid. Loomis?

Loomis je bio žilavi Yankee.

— Uz vas sam — reče glatko. Loomis je uvijek škrtario riječima, no zato je bio pouzdan do u srž kostiju.

Delahunty pogleda Ransoma. Podigne ruku i dotakne prstima zaslon kape na pozdrav.

— Što zapovijedate, gospodine?

Ransom se okrene Ferrisu.

— Eto, naša se vojska povećava. Što sada?

Ferris slegne ramenima.

— Hardcastle je opasniji od ranjenoga medvjeda, a mi ne znamo kakav će stav zauzeti ostali ljudi iz eskadrona. S druge pak strane, Mongo i njegovi ljudi sada zuje posvuda naokolo poput bijesnih osa. Morali bismo saznati gdje se nalaze.

— Naš zadatak vidim u tome da Hardcastlea smijenimo s dužnosti i okrenemo ljude prije nego što Mongo uspije napasti.

— I da izvučemo Mariju.

— Ne moraš brinuti za mene, Adame — reče Marija na Ferrisovo iznenađenje. Ferris je pogleda. Učini mu se da više ne

djeluje kao da je omamljena.

— Jesi li sve razumjela? — zapita je Ferris.

Marija kimne.

— Prepad na selo je silno zabrinuo Alberta. Kazao je da će Mongo početi iskaljivati svoj gnjev na bespomoćnim ljudima. No smatrali smo da smo dovoljno udaljeni i da to za nas ne može biti tako strašno. Inače bih zahtijevala da napustimo ranč.

— Sve ćeš mi to ispričati. Ali sada moramo razmisliti kako da spasimo jedinicu i da se pri tome što manje izlažemo opasnosti.

— U redu, Adame — složi se Ransom. — Što ćemo učiniti?

— Ponajprije ćemo jednom čovjeku povjeriti zadatak da odvede Mariju više u brda, što dalje od svake borbe.

Adame Ferris, ništa slična nećeš poduzeti! — odlučno će Marija. — Sa mnom je sve u redu. Mogu jahati kao i ti. Albert me je naučio i pucati. Ako me otpraviš s kojim čovjekom, bit ćete upravo za jednog čovjeka slabiji.

Ferris ljutito pogleda šurjakinju.

— Ne želim više ništa čuti o tome! Ti nećeš sudjelovati.

— Smrt mogega muža je povećana sa škripcem, u kojemu se nalazite — reče Marija. — Imam pravo da sudjelujem. Prema tome, ne isključuj me, gospodine Ferrisu!

Oči su joj sjale. Njezin stav naljuti Ferrisa, no istodobno se i ponosio njome.

— Gospodo Ferris ... — započne Ransom.

Marija ga oštro pogleda preko ramena.

— To je spor između Adama i mene, poručniče — sasvim mirno će mu Marija. — Dakle, Adame...

— Marijo, smiješna je pomisao da jašeš s nama.

— U redu, onda ću sama odjahati na ranč.

— Zar dok Apaši izviđaju u blizini? Ni govora! Opet ćeš završiti kao zatočenica u njihovom logoru ... samo što sada više neće biti nikakve milosti!

— Adame, neću u brda ... pomiri se već jednom s time! Možeš birati, Adame: Sama ću na ranč ili ću pak s tobom da bih pomogla koliko mogu. Odjašem li na ranč, bila bih ti zahvalna kad me više ne bi posjećivao.

— Zar baš mora doći do toga, Marijo? — povrijeđeno je zapitao Ferris.

Delahunty i vojnici su sa čuđenjem pratili raspru. Ransom je odavna znao da je Marija izuzetno tvrdoglava.

— Doći će do toga! — odlučno će Marija. — Kad bih samo imala konja.

— Pribavit ćemo ga čim nađemo na jedinicu — reče Delahunty, napustivši svoju nepristranost. Ferris ga ljutito pogleda.

— Ne želim ništa čuti o tome! — odreže Ferris.

— Onda više nisi dobro došao na ranč pokojnoga brata — hladno će mu Marija.

— Ransome? — Ferris je u

dyoumici želio čuti mišljenje prijatelja.

— Zar želite da se umiješam u obiteljsku svađu?

— Narednik je to već učinio. Zašto ne biste i vi? Dakle, može li ona s nama?

Ransom se nagnu u stranu i pogleda Mariju.

— Gospoda Ferris očito zna što nas očekuje.

— Moramo računati sa smrću ili zarobljeništvom — upozori Ferris.

— Kakav me život očekuje ako se izvučem, a svi vi budete mrtvi? — zapita Marija. — Morat ću jahati s tim divljacima i gledati mužev skalp kako se njiše o koplju ratnika. Zar misliš da nisam umiješana u stvar i da ne smijem imati nikakvih osjećaja?

— Prokletstvo ... u redu — progunda Ferris. — Onda pođi s nama! Ransom i Delahunty su stali na tvoju stranu. Sada znam i na kojoj su strani vojnici. Nadglasali ste me. Prema tome, jahat ćemo zajedno.

— U smjeru jedinice, zar ne? — zapita Ransom.

— Eto, u tome je stvar! Šurjakinja mi ne dopušta nikakav izbor, a vi ste se, vojnici, odlučili protiv Hardcastlea i za mene. Krenimo, dakle!

— Uistinu je vrijeme — reče Delahunty. — Pogledajte ... dolje u dolinu!

Ferris je opet morao prekoriti samoga sebe zbog toga što je rasprava previše zaokupila njegovu pažnju. Pogleda u dolinu.

Jahači su se raspršili iz smje-

ra apaškoga logora. Iza njih je jahala jedinica, spremna da napadne gdje god dođe do dodira s neprijateljem. Iza nje je u gustom poretku slijedila glavina apaških snaga ...

* * *

Jahali su grubom sipinom niz padinu. Ferris se zapita gdje li je Hardcastle s jedinicom. Nadao se da će neprimijećen od Apaša stići do eskadrona i uvjeriti Hardcastlea da u toj situaciji može načiniti samo jedan potez: organizirati obranu na prikladnom terenu. No debeloglavi će zapovjednik vjerojatno pucati u njega, lišit će slobode Ransoma, Delahuntyja i tri vojnika, a onda će s eskadronom ujahati u propast.

Custer je već za svoju tvrdoglavost platio ujahavši u smrt s dijelom pukovnije.*Hardcastle-ova će posljednja borba, naprotiv, biti ubrzo zaboravljena. Custer je vjerojatno Hardcastle-ov uzor. A ovaj je vjerojatno samoubilački uvjeren kako jedan vojnik vrijedi koliko i pet indijanskih ratnika.

Nešto niže Ferris izgubi Apaše iz vida. Ali ni to nije bilo tako loše, jer tako ni Apaši neće moći zapaziti njih. Kad stignu na dno doline, vjerojatno će se nalaziti ispred ratnika ili na njihovoj visini, a šipražje će ih možda i nadalje sakrivati od pogleda.

* Custer je s trećinom svojih ljudi (225) napao Indijance, jer je svoju pukovnije (650) podijelio na tri kolone (op. ur.)

No prevario se: čelni jahači Apaša su se već nalazili ispred njih.

Delahunty je jahao ispred ostalih i odjednom je ugledao Apaša. Bio je to bočni jahač povijene formacije koja je tražila dodir s Hardcastleovom jedinicom.

Ferris je jahao na kojih dvadesetpet metara ukoso iza Delahuntyja, a ovaj pak tih iza Apaša. Prva prilika za sablju koja neće podići buku, pomisli Ferris. Ali Delahunty nije imao sablju. Podigne pušku na Apaša.

— Nemojte, Pat! — poviče Ferris.

No narednik je već ispalio hitac. Prasak karabina raspára tišinu doline.

Tane izbaci Apaša iz sedla. Nestane u grmu.

Delahunty obode konja i pojuri k mustangu. Odmah ga dohvati za uzdu. Zatim uspori tempo da bi ga sustigli i ostali. Kada ih je pogledao preko ramena, lice mu je bilo uznojeno, no smiješio se.

— Prokletstvo, Pat! — poviče Ferris. — Uprskali ste! — Delahunty se ne osvrne na Ferrisa, već s plijenom pojaše k poručniku.

— Konj za gospođu, gospodine — izvjesti ga.

— Sada smo si živoga vraga navalili na vrat! — odreže Ferris. — Natrag u brda! Prokletstvo, čovječe, zar ste to morali uraditi?

— Otkrio bi me u svakom trenutku — branio se narednik. —

A gospodi je potreban konj.

— Što prije odavde!

Vjerujući da su uspostavili dodir s neprijateljem, Apaši potjeraju konje. Iz daljine Ferris začuje praskanje pušaka, zatim i ratne povike.

— Dođite! — poviče Ferris. — U brdo!

Preuzme vodstvo iz sedla i dohvati uzde pjegavog indijanskog konja. Vine se na životinju bez sedla i potjera je za Ferrisom. Marija je jahala s trojicom vojnika.

Ponešto prigušeno zbog velike udaljenosti, ispred njih odjekne zapovijed:

— Konjica, punim trkom u napad! — Ferris povjeruje da je prepoznao Hardcastleov glas.

Neprijateljske će se jedinice sukobiti za nekoliko minuta. Eto, Apaši su barem lišeni prednosti iznenađenja, a Hardcastle je pravodobno upozoren, pomisli Ferris.

— Brzopleti će Delahuntyjev postupak možda spasiti taj dan u korist eskadrona.

S visine im se opet otvori pogled u dolinu. Na približno milju udaljenosti, na dnu doline, ugledaju konjicu u punom trku. Žutobijela zastava ćete lepršala je na vjetru. Major Hardcastle je s nekoliko vojnika jahao gotovo odmah iza prve linije.

Sivkasti se oblačici barutnoga dima stanu dizati čim su se pojavili prvi Apaši i pronašli svoje ciljeve. Zatim do ušiju jahača na obronku dospije i žestoko praskanje pušaka. Dolje se podignu oblaci prašine: Apaši i

konjica jurili su jedni na druge.

Iznad sve veće buke izazvane borbom, Ferris začuje zapovijest:

— Stoooj!

Vojnici u prvoj liniji zauzdaju konje.

— Sjaši! Povuci konje! Paljba!

— Ostavi ih na konjima ... Zaboga, ostavi ih na konjima! — zavapi zaprepašteni Ransom. — Prokletstvo ... ta gdje je tom čovjeku glava!

— Nikad je nije ni imao! — uzvрати mu Ferris.

Čim je ugledao Apaše, Hardcastlea je očito iznenadila njihova brojnost. I tada je počinio najveću glupost: umjesto da se probije i tek onda povuče na prikladno mjesto, prekinuo je napad.

Mala skpina na obronku imala je dobar pregled zbivanja u dolini. Konjovođci preuzmu konje i odvedu ih u sredinu širokoga kruga što su ga načinili vojnici. Ravno je tlo bilo do krajnosti nepovoljno za takav manevar. Vojnici su morali pucati iz klečećega položaja i pri tome im je vidljivost bila ograničena do pojasa visokog šipražja. Gađati su mogli tek pošto bi se koji Apaš našao tik ispred njih. Ili su pak morali ustajati, no tada su bili izvrstan cilj okonjenih Apaša.

— Smiješno ... naprosto smiješno! — bijesnio je Ransom.

— Samoubojstvo ... — promrmlja Ferris. — Upravo kao da žele da ih pokolju!

Hardcastleova prednost iznenađenja, izazvana neočekiva-

nim Delahuntyjevim hicem, sada je bila sasvim upropaštena. Ferris je kipio od bijesa.

Konji i konjovoci bili su dobri ciljevi i već su se nalazili pod vatrom. Kroz velo prašine, Ferris je promatrao ljude koji su povlačili uzde konja što su se propinjali, dok su ostali vojnici pucali u nebo smatrajući da će tako Apaše zadržati izvan puškometa. Naprosto su rasipali municiju.

Nesposobni Hardcastle i dva neiskusna kaplara zapovijedali su jedinicom. Ferris je znao da su Ransom i Delahunty hrptenica eskadrona, ne oni su se nalazili pokraj njega na obronku.

U međuvremenu se približila i glavnina apaša. Ferris ju je zapazio kroz oblake barutnoga dima i prašine. Apaši su načinili uobičajeno »indijansko kolo«: kružili su oko prstena vojnika i ispaljivali svoje puške. Još je jedna skupina Indijanaca spremno čekala da popuni praznine u »kolu« bude li previše Apaša izbačeno iz borbe. Ferris je vidio kako se linija prignutih vojnika, nepravilni plavi prsten, polagano povlači. Vojnici su se primakli jedan k drugome, približili se k središtu. Tu su se još propinjali konji, njištali su i rzali, boreći se da izmaknu iz tog kaosa. U svakom su se trenutku mogli istrgnuti i raspršiti dolinom.

I što su još Ferris i Ransom mogli učiniti da bi spasili eskadrom?

— Mislim da se ne bismo morali sporiti oko toga tko će izdati zapovijed, Dane — reče Ferris — valja nešto poduzeti.

— Dospio sam na scenu tek u polovici drugog čina — reče Ransom. — To je vaša predstava. Što da uradimo?

— Podijelit ćemo se u tri skupine — reče Ferris. — Vi, Kelly i Marija jahat ćete zajedno. Zatim Ingram i Loomis. Pat, želim da jašete sa mnom.

Ubivši Indijanca, Delahunty se naljutio na Ferrisovu kritiku. Unatoč tome, spremno kimne. Delahunty je bio dobar vojnik, koji je znao da valja poslušati sposobnog čovjeka.

— Pokušat ćemo na tri različita mjesta probiti okruženje. Neočekivano ćemo napasti i upasti Indijancima u leđa.

— U bok — ispravi ga Ransom.

— Pa dobro, u bok. Budući da su uvjereni da Hardcastle ne može dobiti nikakvo pojačanje, Indijanci neće ni izvidati u tom smislu. Nastojat ćemo ispaliti što više hitaca, tako da će pomisliti da ih je napao još jedan eskadron. Pat i ja obići ćemo Indijance i napasti ih sa suprotne strane. Nazovemo li taj smjer dvanaest sati, onda ćete vi, Dane, Marija i Kelly napasti iz smjera četiri sata. A Ingram i Loomis će probiti kolo Indijanaca iz smjera osam sati. Je li sve jasno?

Vojnici kimnu. I Marija je pažljivo slušala. Savladala je

svoju potištenost. U nje je postojala snaga volje koja će zbog nužnosti preživljavanja sve drugo potisnuti u pozadinu. Ferris se uistinu ponosio udovicom svojega brata.

— Marijo, jesi li ikada ispalila hitac iz karabina springfield?

— Albertu si s nekog pohoda na sjeveru donio zaplijenjeno oružje s mjedenim čavlima u kundaku. Njime sam prošle jeseni ustrijelila dva jelena.

— U redu.

Znao je da se može osloniti na nju i želio je to pokazati drugima. Zbog toga joj dobaci karabin što ga je uzeo mrtvom Apašu.

— Uzmi!

Marija je sjedila u sedlu na koja tri koraka udaljenosti od Ferrisa. Ruka joj sune uvis i uhvati pušku u težištu: savršena reakcija. Zatim brzo podigne oružje i provjeri je li nabijno.

Ferris se nasmiješi vojnicima. Očito je to žena koja se može pobrinuti za sebe. Ransom ju je zadivljeno promatrao.

— Ne možemo. Moramo odmah organizirati proboj.

— Zar natrag u tvrđavu, Adame Tu ima mnogo brisanog prostora ... stalno će nam čupkati perje na bokovima i začelju.

— Nikako u tvrđavu! Potrebno nam je mjesto koje će nas štititi dok se branimo, a neprijatelj će se prilikom napada izlagati opasnosti. Tako ćemo ih moći dobrano protrijediti, zatim u miru odjahati kući.

— Morate joj dati metke — reče Ferris. — Marija će ih dobro upotrijebiti. — Sada Ferris objasn timer svoj naum: — Pat i ja ćemo napasti prvi. Tako ćemo privući njihovu pažnju. Kad začujete pucnjeve s naše strane, napadnite i vi. Pošto se Pat i ja probijemo, trenutačno ćemo Hardcastleu podrezati pondže, preuzet ćemo zapovjedništvo. Pokušat ćemo četvrtu izvesti iz okruženja. Ne uspijemo li, morat ćete vi, Dane, ispraviti Hardcastleovu taktiku. Ukoliko ni poručnika ne posluži sreća, na redu ste vi, Ingram i Loomis. Kažite Hardcastleu da zapovjedi ljudima da uzjašu i probiju se ... ili će svi zaglaviti. Ljudi će vas poslušati čak i ako im to Hardcastle ne zapovijedi. Kažite mu da postupate prema zapovijedi Ransoma i Delahuntyja.

Ransom zemisli sve što bi se moglo dogoditi i nasmiješti se. Njemu dodijeljeni Kelly priključili se ozbiljna lica. Ingram i Loomis ostanu nepokretni u sedlu. Lica su im djelovala odlučno.

Ferris ih još jednom sve pogleda. Mahom valjani ljudi, pomisli. Jedna bi od tri skupine morala uspjeti!

— Do viđenja prilikom večere, Adame! — oprosti se Ransom.

— Točno ... ta cijeli dan nismo ništa pojeli. A nas smo dvojica bili gladni već ujutro prilikom napada na stražare.

— Krenimo, dakle ... krajnje je vrijeme da nam se nešto nađe pod zubima.

Ferris okrene konja i potjera ga.

— Dodite, Pat!

IV

Delahunty potjera konja koritom isušenoga potoka u smjeru, iz kojega se čula buka borbe. Ferris zapazi kako su se ukočila narednikova leđa.

— Četa punim trkom u napad! — zagrmí Delahunty tako da su Ferrisa gotovo zaboljele uši.

Narednik obode konja.

Na stánovitoj udaljenosti Ferris zapazi žučkaste oblačiće prašine što su dolazili iznad borilišta. I on obode konja i nađe se na Delahuntyjevoj visini. No držao je rastojanje nekoliko metara, jer bi inače, jašući rame uz rame, bili izvršni cilj.

Obojica su sjedila duboko u sedlu. Konji su ispruženih glava naprosto gutali tlo pod kopitima. Grmovi kadulje i meskita tu su rasli vrlo oskudno, tako da su životinje mogle razviti punu brzinu.

Delahunty je neprestano izvikivao besmislene zapovijedi. Kolo Apaša se uspori. Čuli su Delahuntyjeve povike i sada su razjapljenih usta zurili u jahače koji su im upadali u bok.

Ferris i Delahunty zapucaju iz revolvera, no narednik je pri tome štedio municiju. Ferris ubrzo ispuca svoj revolver i izvuče vinčesterku iz toka na sedlu. Okači uzde o rog na sedlu i počne pucati. Indijanci su još zbunjeno zurili u dvojicu napadača.

Ferris se ponada da će ih Indijanci smatrati čelnim jahačima glavnine koja se još ne vidi.

Zbunjeni su Indijanci bili izvršni ciljevi.

Delahuntijev kolt ponovo prasne. Neki mustang se srušio na tlo i povuče za sobom jahača. Zatim prasne Ferrisova vinčesterka i jedan Indijanac padne s konja. Delahunty potom obori slijedećega.

Pet-šest Indijanaca okrenu konje i pojašu na Ferrisa i Delahuntyja. Bili su dobri ciljevi.

Ferris nacilja u grudi prvoga konja i ispali hitac. Pogodi. Životinja se sruši, a jahač ispadne iz sedla. Tresne o tlo tako žestoko da više nije bio sposoban za borbu.

Izviđač na konju projuri pokraj Indijanca. Ferris više nije znao koliko je metaka ispucao. Vidio je kako je opet jedan jahač pao s konja. Istodobno osjeti kako mu je tane okrnulo ruku.

— Samo ogrebotina, pasji sine! — začuje vlastiti povik. Idući hitac iz vinčesterke opet sredi jednoga Indijanca. Ferris je već imao puna usta prašine.

Delahuntyja je ostavio za sobom. Jurio je u prazninu što se otvorila. Njegov konj preskoči ubijenog mustanga i Indijanca što je ležao pod njim. Odjednom se nede unutar obrambenog kruga eskadrona.

Proboj je uspio, barem što se tiče Ferrisa. Puščana paljba se počela stišavati na obje strane. Oko njega su se nalazili vojnici prijavih lica. Puške su držali sa-

mo za kundake, jer su cijevi bile isuviše užarene a da bi ih mogli dodirnuti. Promatrali su ga plahim pogledima kažnjenih školaraca. Srčanost ih je sve napustila.

Ferris zauzda konja. Iza nje ga se uzvitla oblak prašine. Iskoči iz sedla.

Pred njim iskrasne velika pojava majora Lemuela Hardcastlea.

— Ferris! — poviče major s mješavinom čuđenja i bijesa u prizvuku glasa.

Hardcastle je držao u ruci revolver dugačke cijevi.

— Kazao sam vam ... — vrištao je.

Ferris sasvim nagoni podigne pušku o bok i povuče otponac. No kokot samo škljocne ...

Ferris se odmah baci na tlo da bi bio što manji cilj, zatim se zakotrlja. Iza sebe začuje neki šum, koji je očito skrenuo majorovu pažnju.

Samo nekoliko sekundi iza Ferrisa, Delahunty naglo zauzda konja i iskoči iz sedla. S podignutom puškom pojuri na Hardcastlea.

— Ne usuđujte se zapucati! — poviče narednik.

Izvidnik mu htjede doviknuti neka ne ubije majora. Prije nego što mu je ijedan glas sišao s usana, Delahunty zabije Hardcastleu cijev puške u trbuh. Major se zgrči, zatim se stropošta na tlo boreći se za zrak.

* * *

Ferris skoči.

— Svežite tog nitkova prije

nego što nekog ustrijeli, Pat — poviče Ferris naredniku. — Nadam se da će se Ransom probiti. Bit će tu potreban bolji vojnik od nas dvojice.

Paljba je opet postala jača. Hardcastle je klečao u prašini i objema se rukama držao za trbuh. Lice mu se iskrivilo od boli. To ga je toliko zaokupilo da je sasvim zaboravio svoj gnjev.

Ferris podigne njegov revolver s tla.

— Neće mu više biti potreban — promrmlja i zatakne ga za pojas. — Gdje li je Ransom?

Tanad je zviždala oko njih. Promatrajući pokraj Hardcastlea, Ferris zapazi zgurene Apaše. Vojnici u blizini su prestali pucati i zbunjeno su zurili u Ferrisa i Delahuntyja.

— Pripremite se da biste uzjahali! — dovikne Ferris najbližemu. — Izvest ćemo vas iz tog kaosa.

Prema svemu sudeći, do sada ih je služila sreća, jer Ferris nije vidio nijednog poginulog među vojnicima. Točnost vatre Indijanaca bila je uvelike umanjena time što su pucali s konja u trku. Samo su tri vojnika bila ranjena. Najteža je povreda pri tome bila okržnuta glava. Vojnik je bio pri svijesti, ali ošamućen. Krvlju uprljanu kapu imao je u krilu. Drug mu je previjao ranu.

Delahunty izvuče uže iz torbe na sedlu i sveže Hardcastleu ruke na leđa. To je ponovo izazvalo majorov bijes. Dvojici je pobunjenika prijetio predsjednikom, Kongresom, Ministar-

stvom rata, Ustavom ... — Zavežite, Hardcastle, da vam ja ne moram začepiti usta! — izdere se Delahunty na nj. — U većoj ste nevolji od gospodina Ferrisa i mene. Htjeli ste ubiti građani na koji vam je pokušao spasiti stražnjicu. Besramni nitkove!

Ferris se sagne i počne izviđati teren između borilišta i Gunbarrel Montainsa. Ponada se da će vidjeti Ransoma, Mariju i druge. Ali ni u kojem od ta dva smjera nije mogao ustanoviti poremetnju apaškoga kola.

Zaprepašteni načinom kako su Ferris i narednik postupili s njihovim zapovjednikom, vojnici su naprosto sjedili i međusobno se neodlučno pogledavali.

— Poručnik Ransom će ubrzo stići — poviče Ferris. O Tada ćemo uzjahati i probiti se iz okruženja.

Delahunty stane na Ferrisovu stranu i ostane uspravno stajati unatoč tanadi što je zviždala naokolo.

— A dok poručnik ne stigne, zapovijedam ja! — zagrmi narednik. — Zapovijedam vam da pucate! Prokletstvo ... ta zbog toga ste tu!

Okrene se k Ferrisu.

Moramo natjerati Apašima strah u kosti. Moramo ih zastrašiti.

— Stajat će nas to truda — progunda Ferris.

— Dosad je jedinica zapravo imala sreću. No bit će nam je potrebno još više.

Da bi porazgovarali, kleknuli

su na jedno koljeno i oslonili se o puške.

— Imate pravo — reče Ferris. — Moramo zasuti Apaše olovom, zatim se probiti i izletjeti iz stupice kao što šišmiš izlijeće iz rupe. Samo ... gdje li je Ransom?

— Zar ćemo ga čekati?

— Moći ćemo i pogledati što se dogodilo s poručnikom Ransomom.

— Tako je. Pojačajte vatru u smjeru, iz kojega bi on morao stići. To bi moglo pomoći Ransomu.

— U redu. — Delahunty skoči i zaputi se k prvom besposlenom vojniku. Gurne ga kundakom puške i reče:

— Pucaj, čovječe! Mladići, na koljeno, paljba na ciljeve! Hej, ti! — Dohvati drugoga vojnika za ruku. — Diži stražnjicu i daj kojem Indijancu da okusi vruće olovo ili češ mjesec dana ribati zahode!

Ferris ga pogleda i spozna kako je potcijenio Delahuntyjev utjecaj. Prekoreni su se vojnici trenutačno sabrali i počeli pucati.

— Rogers — dovikne narednik jednom vojniku. — Kako stojiš s municijom?

— Ispalio sam tek tri hica, naredniče. Major nas nije točno uputio što da radimo.

— Prokletstvo ... ja ću ti točno kazati što da radiš! Pucaj dok ti se cijev ne usije! I nastoj da pogodiš cilj. Tu si čitav sat i nisi još skinuo nijednog Apaša, Rogersu! Vратиш li se u tvrđavu s ijednim metkom, napunit ću ti

ranac kamenjem i natjerati te da marširaš oko ograde. Jesi li me čuo?

— Jesam, naredniče!

Rogers zauzme stav, pažljivo naciľja i ispali hitac. Rame mu trzne od povratnog udarca.

Delahunty pograbi nekog vojnika za ovratnik i prodrma ga.

— Hajde, Bucko! Ispali hitac, nabij i opet pucaj!

Duž cijele linije obrane vojnici su sada postupali promišljeno. Vatra Apaša je sada naišla na odlučni odgovor.

Ferris pogleda Hardcastlea koji je sjedio ispruženih nogu i očiju prepunih mržnje. Zatim opet pogleda Delahuntyja. Narednik se žustro kretao od vojnika do vojnika, ne osvrćući se na apašku tanad. Uspio je povezati zbunjene pojedince u borbenu jedinicu.

Delahunty je bio žestok čovjek, mnogo je zahtijevao, ali nije bio prgav. Ferris je to znao. Zabušanti su morali od njega očekivati svu žestinu njegovoga gnjeva, irskoga gnjeva, valjalo bi naglasiti. S druge pak strane, volio je i pohvaliti kad bi zapazio što dobra. Ljudi su morali dobrano poraditi da bi zaslužili njegovo poštovanje! Možda su ponajviše zbog toga izbjegavali njegovo nezadovoljstvo.

Otpor što ga je pružala jedinica sada je bio mnogo žešći. Prije neočekivanog dolaska Ferrisa i Delahuntyja, Apaši tek što nisu probili položaje loše vođenih ljudi. A sada su znatno proširili svoje kolo da bi izbjegli

djelotvornu vatru.

Ferris i Delahunty su zasad spasili jedinicu. No Ferris se nije namjeravao odmarati na lovorikama. Ubrzo će i po drugi put pokušati probiti indijansko kolo da bi izveo eskadron na sigurno mjesto. I krenut će na taj zadatak kako je i stigao: odlučno i uzdignute glave.

Pošto je obišao cijeli krug, Delahunty se vrati k Ferrisu, koji je pucao iz klečećega stava, i potapša ga po ramenu.

— Nije li vrijeme da uzjašemo?

— Svakako. Možda će Indijance ubrzo obuzeti bijes, tako da bi se mogli odlučiti na neki osobiti korak. Bili su već sasvim blizu uspjehu. Dobrano smo im pljunuli u juhu!

— Pripremio sam svakog drugog čovjeka da se povuče ka konjima, uzjaše i dovede drugoga konja do linije vatre.

— Onda ispalite još koji plotun u Apaše, zatim ćemo se kupiti.

— Razmišľjate poput pravoga vojnika, Adame.

— Zajedno smo doživjeli mnogo štošta, Pat.

— I jesmo.

Ferris opet ispali hitac i preko ramena pogleda prignutoga narednika.

— Čini se da se Ransomu nešto dogodilo — reče mu Ferris.

Delahunty kimne smrknuta lica.

— Izvedimo četu na sigurno mjesto, pa ćemo se pobrinuti za Ransoma.

Delahunty se opet uspravi kao i onomadne u koritu isušenoga potoka.

— Yes, sir! — Narednik napusti Ferrisa da bi obišao krug obrane i izdao odgovarajuće zapovijesti.

Ferris osjeti kako mu se koči desna nadlaktica i to ga podsjeti na povredu. Po prvi put pogleda ranu. Košulja je bila razderana i na njoj se skorila krv. U širini prsta, na nadlaktici uopće nije bilo kože.

Eto, preživjet će. Naceri se u sebi. Doista, neće se potužiti ako je to najgore što mu je donio taj dan.

Svaki je drugi čovjek napustio liniju vatre i vratio se s dva konja. Životinje su još bile nerвозne, iako ne toliko kao u početku. Dvojici vojnika je Delahunty zapovijedio da se pobrinu za Hardcastlea. Kad su mu htjeli pomoći da ustane, gnjevno je trznuo rukama. Izderao se na njih i zahtijevao da smjesta ustrijele Ferrisa i Delahuntyja, jer će inače i s njima postupiti kao s pobunjenicima. Ali ljudi su s izrazom ravnodušnosti na licu izvršili Delahuntyjevu zapovijed.

Nitko u jedinici nije negodovao zbog načina kako je Delahunty postupio prema majoru. Znali su sasvim dobro da Delahunty snosi punu odgovornost za akciju.

— All right! — poviče Delahunty. — Uzjaši! Vi ostali, otvorite što žešću paljbu!

Vojnici obrambenog kruga

požure na zapovijed k sektoru koji je ležao nasuprot Gunbarrel Mountainsu. Oni, koji su tu već pucali, ponovno kleknu i zapucaju iznad grmlja kadulje i meskita. Drugi su pucali iz stojećega stava iznad svojih drugova koji su klečali. Delahuntyjeva su se nastojanja isplatila. Eskadron se opet pretvorio u borbenu jedinicu.

— Izvedi konje! — zagrmi Delahunty.

Vojnici na konjima, pola jedinice, izjašu s rezervnim konjima do borbene linije. Vojnici stojećega reda se vinu u sedla. Odmah podignu puške i zapucaju u Apaše. Oni koji su pucali iz klečećega stava sada su bili na redu da potrče ka konjima.

Delahunty je jahao u sredini. Preuzeo je ulogu oficira koji izvodi napad.

— A sada napolje iz kaosa, mladići! — poviče narednik. — Punim trkom u napad!

Primjer narednika povuče jedinicu za sobom. U urednom stroju i vratolomnom brzinom jedinica napusti poprište bitke koja je mogla završiti porazom.

Ferris prepusti vodstvo Delahuntyju i zauzme mjesto u sredini linije. I njega obuzme oduševljenje. U žaru borbe uvijek je tako.

Poput ovna za razbijanje vrata tvrđave, jedinica se zabije u neprijateljske redove. Koltovi su neprestano praskali. U ciglih nekoliko sekundi četa se nade izvan opasnosti. Neprijateljske su se snage toliko raspršile da

će ih poslije proboja teško sakupiti.

Delahunty naloži da pojašu kasom. Nedugo zatim savladavali su teren korakom, jer su već stigli do prvih obronaka. Bio je to predio, u kojem su Delahunty i Ferris ostavili Ransoma, Mariju i trojicu vojnika. Nisu ih mogli zapaziti među mrtvima, pokraj kojih su jahali, i to im je davalo nešto nade.

Apaši su se počeli okupljati u skupine u samom podnožju brda. Prema svemu sudeći, čekajući Mongove zapovijedi, raspravljali su kako da pobijede bijele konjanike.

Tek bi tu i tamo prozviždalo još koje tane pokraj vojnika, kad bi koji Apaš zapucao iz gnjeva koji je bio sasvim razumljiv naprosto im je iz ruku istrgnuta vrlo bliska pobjeda. Zacijelo je i Monga obuzeo silan bijes, ali ipak nije postupao nepromišljeno. Na otvorenom dnu doline, obraslom samo niskim grmljem, Apaši su bili i te kako ranjivi. No i Delahunty je postupao razborito i nije dopustio da ga to izazove. Želio je ponajprije izvesti jedinicu na sigurni obrambeni položaj.

Ferris i vojnici su sada bili dovoljno visoko i imali su dobar pregled nad zbivanjima u dolini. Apaši ih nisu slijedili. Eskadron se kretao u smjeru skupine stijena koje će osigurati dobre zaklone. Iznad tih stijena dizao se uvis visoki zid, koji ih je čak i nadsvođivao. Prema tome, ukoliko Apaši zaobiđu položaj i po-

pnu se na vrh tog zida, neće moći pucati u vojnike.

Bilo je to izvrsno mjesto za obrambeni položaj. Delahunty i Ferris su sada mogli u miru rasporediti ljude na položaj i pozabaviti se planovima.

— Izvrsni položaj, Pat! — dovikne Ferris Delahuntyju koji je jahao za duljinu konja ispred njega.

— Odmah sam opazio to mjesto — uzvрати narednik. — Eskadron stooooj! Sjaši! Razvij se u strijelce! Konjovoci neka preuzmu životinje!

Vojnici sjašu i rasprše se po zaklonima, a konjovoci odvedu životinje u neku udubinu u podnožju stjenovitog zida. Tu su bile sigurne od vatre iz bilo kojega smjera.

Ferris se ogleda. Eskadron je srazmjerno dobro podnio katastrofalno Hardcastleovo rukovođenje. Samo jedan poginuli i nekoliko lakše ranjenih. Ostala je i većina konja.

Dolina ispod njih je sada djelovala prazno. Mongo je povukao svoje Apaše u stranu izvan vidnog polja vojnika. Ferris pruži uzde svojega konja nekom konjovocu. Potraži mjesto iza stijene i nabije pušku. Bilo bi glupo pretpostavljati, pomisli Ferris, da su Apaši poraženi. To je samo tišina pred oluju.

Antonio je bio Mongova desna ruka i vrlo vješti taktičar. Uspjeli proboj iz okruženja je zasigurno povezan i s time što su Apaši izgubili Antonija.

Delahunty sjedne pokraj Fe-

risa. Narednik se opusti. No Ferris je znao da će narednik, bude li potrebno, za tili čas opet biti i te kako poletan.

— Prokletstvo... kamo su samo nestali? — progunda Delahunty.

— Nemojte misliti da su odustali, Pat! No i tu će nas mučiti ozbiljniji problem: Kako da se izvučemo oдавде? Svaki će pokušaj biti vlaški težak.

— Indijanci će se dobrano načekati! Imamo dovoljno hrane i municije da ostanemo ovdje do Božića... a do tog ćemo ih vremena lijepo prorijediti. Skratit ćemo za glavu svakoga Apaša koji proviri iz grma.

— Što mislite, što se dogodilo s Ransom i drugima?

— Tražio sam ih dok smo se uspinjali. Ostavili smo ih otprilike na pola milje u smjeru zapada, zar ne?

— Približno tako — odgovori Ferris. — Odjahat ću onamo.

— Samo izvolite. Ali ja to ne bih uradio na vašem mjestu. Apaši će nam se sada prikradati sa sviju strana da bi izvidali. I ja sam silno zabrinut za poručnika, gospodu Ferris i trojicu vojnika.

— Čim se odmorim, krenut ću da bih ih potražio. Možda će biti najbolje da pođem pješice. U smjeru kojim su morali krenuti, moram pronaći kakav trag... osim ako ih nisu zarobili.

Delahunty ga opet napusti. Likovanje ljudi zbog uspjelog proboja sada se smirilo. Raspoređene su straže, a ostali su se

opustili pušeći, razgovarajući, čisteći oružje, pregledavajući opremu i municiju.

Nekolicina ranjenih, uključiv i onoga s povrijeđenom glavom, nalazili su se u sasvim zaštićenom području nadomak konjima. Ranjenici su bili zabrinuti.

Ferris se također povuče među ranjenike. Među zalihama lijekova pronađe i neku mast za rane, kojom oprezno namaže ranjeno tkivo nadlaktice. Neki mu vojnik pomogne da previje ranu. Zatim spusti zasukani rukav košulje. Kroz razderani rukav prljave košulje sada se vidjela samo bjelina povoja.

Ožiljak će ostati, pomisli Ferris, uvijek će me podsjećati na vjerojatno posljednji sukob s Apašima. No do tada valja još mnogo štošta uraditi. Unatoč dokazima što ih on i Ransom mogu iznijeti, ukoliko ikada opet vidi poručnika, valjalo se pribojavati majorovog utjecaja na nadređene oficire. Major bi tu mogao iznijeti pobjedu. A što će biti s onom dvojicom krijumčara oružjem? Ferris ih je smatrao Hardcastleovim suučesnicima, no ipak nije bila sasvim isključena mogućnost da se vara.

Vraćajući se na svoje mjesto i promatrajući dolinu, Ferris je neprestano razmišljao. Apaši se više nisu pojavljivali.

Delahunty mu pride i udari ga po ramenu.

— Ljudi su zapalili nekoliko vatri pokraj konja, Adame. Poslao sam i nekoliko vojnika da sakupe drva. Skuhat ćemo suho

meso i kavu. Naložio sam da otvore sanduk dvopeka. Tako će se ljudi prije oporaviti.

Tek pri pomisli na jelo, Ferris osjeti koliko je gladan. Unatoč uspjesima, dan je bio izuzetno dugačak i težak, a sinoćnja večera s Ransomom bila je posljednji Ferrisov obrok. I zbog toga mu se Delahuntyjev »menu«^u učini izuzetno privlačnim.

— Bilo bi vrijeme da i vi nešto pojedete, Adame. A kava je tako jaka da će i hromi od nje prohodati bez štaka!

— Nagovorili ste me, Pat.

* * *

Pošto se najeo, Ferris se osjećao silno teškim. Ipak je bilo krajnje vrijeme da se baci u potragu za Ransomom, Marijom i vojnicima.

Zaputi se na obrambeni položaj, kružeći pri tome ramenima i zamahujući rukama da bi rastjerao umor. Povrijeđeni mišići nadlaktice su se bunili protiv toga: bol je postajala sve žešća. No inače se osjećao sasvim dobro.

Sunce je zagrijalo položaje jedinice. Ljudi su se zgurili u sjeni stijena. Ipak nije bilo tako vruće kao prethodna dva dana. Ferris je imao još nekoliko sati vremena do mraka.

Delahunty se nalazio pokraj jedne skupine vojnika. Promatrao je dolinu u namjeri da otkrije pokrete Apaša. Ferris zastane iza skupine.

— Sada ću se malo ogledati, Pat.

Narednik ga pogleda preko

ramena, zatim se povuče da bi mogao nesmetano razgovarati s Ferrisom. Sjednu iza velike stijene.

— Opasno je, Adame. Bilo bi najbolje da odustanete od toga. Dosad ste imali sreću, no mogla bi vas napustiti.

— Ta moramo saznati što se dogodilo s Ransomom i Marijom.

— Eto, jedinica je sada na sigurnom. Gubici su upravo neznatni u usporedbi s onim što smo prošli. Imali smo sreću. Nešto mi govori da će sve dobro završiti.

— Valjano ste disciplinirali ljude, Pat. Vojnici vas poštuju, što Hardcastle nikada nije doživio. Za njega je doista loše što nije umio iskoristiti sposobnosti svojega oficira i podoficira.

— Hoćete li povući gutljaj-viskija prije nego što krenete, Adame?

Narednik izvuče džepnu bocu s niklanim poklopcem koji je služio kao mjera. Delahunty se rijetko služio tom mjerom.

Ferris osjeti ugodnu toplinu u grlu, zatim u želucu.

— Ah ... — zausti Ferris — to je pravi lijek za mene.

* * *

Izvidnik krene pješice. Kretao se oprezno od zaklona do zaklona s vinčesterkom u rukama. Znao je da barem dvadeset pari apaških očiju iz doline promatra obronak. Nevidljivi Apaši s dovoljno municije i gnjeva sada zasigurno vrebaju da bi osvetili Antonija i druge.

Pošto se od jedinice udaljio četvrt milje, Ferris se pokrene brže. No oprez je još bio potreban.

Ako su Apaši zarobili Ransomu, Mariju i vojnike, zasigurno će ih odvesti Mongu ma gdje se nalazio. Ferris će u tom slučaju morati otkriti njegovo boravište i izviditi ga.

Krećući se prema mjestu, na kojem se rastao s Ransomom, osjeti kako ga opet boli ruka. O do vruga s tom nadlakticom, pomisli Ferris, ta neću valjda dopustiti da me ogrebotina izbací iz stroja!

Najprije pronade Kellyja.

Vojnik je očito izdahnuo poslije dugotrajnoga mučenja. Bio je gotovo nag, skalpiran, vezan o stijenu što je nalikovala na iglu. Glava bez kose mu se spustila na grudi.

Ferris zapravo nije ni vidio lice tog čovjeka, no znao je da je to Kelly. Poginuli je vojnik nekoć bio mornar: izviđač ga je prepoznao po sidru utetoviranom u podlakticu.

Izvidnik ga je pronašao sasvim blizu mjesta, na kojem su se on i Dełahunty rastali s ostalima.

Ferris se ogleda. Apaša nije bilo ili ih nije vidio. No najvjerojatnije se nalazi negdje u blizini. Ransomu i Mariji ni traga!

Izviđač se šćućuri pokraj stijene. Sa stanovite je udaljenosti proučavao mrtvoga vojnika, spreman da skoči na svaki sumnjivi pokret.

Namjerno su ga ostavili na

mjestu koje je lako otkriti. Mongo je znao da će se uskoro netko baciti u potragu za Ransomom, Marijom i drugima.

Apaši najvjerojatnije vrebaju negdje u blizini, jer dobro znaju da će bijelac na takav prizor izgubiti živce i počiniti koju grešku. Ferris pogleda izmučeno tijelo. Kelly je bio dobar vojnik, ali ni loši ne bi zavrijedio takvu smrt.

O sudbini Ransoma, Marije, Ingrama i Loomisa, Ferris je mogao samo nagađati. Možda su i njih podvrgnuli zlostavljanju na nekom drugom mjestu. Ferris je znao da na njih može naići isto tako nepredviđeno, kao i na Kellyja. Užasne se razmišljajući o mogućnostima. No to ipak nije nimalo oslabilo njegovu odlučnost u namjeri da ustanovi što se s njima dogodilo.

— Umiri se, mladiću! — reče samome sebi. — Za Kellyja više ništa ne možeš uraditi. Što se tiče Dana i Marije, još postoji nada. Ako su živi, morat ću mnogo uraditi za njih i zbog toga moram biti savršeno miran! Moram zadržati bistru glavu ... a i kosu!

Kelly i njegova pogibija duboko su ga se kosnuli. Krećući se dalje, pokuša zaboraviti taj prizor. Usredotočio se na karakteristike terena kojim se kretao: dobro je pogledao svaku stijenu, grm, nepravilnost.

Izviđao je niz padinu, u smjeru doline, jer su tim putem krenuli Ransom i Marija. Tako su

barem morali postupiti u skladu s dogovorom. Ferris se sada sasvim posvetio svom zadatku, neprestano je tražio stijene, iza kojih bi mogao pronaći zaklon ukoliko to bude potrebno.

Teren je postao strmiji. Sada je morao paziti da ne sklizne nadolje. No bilo je i ravnih dijelova, preko kojih je napredovao brže. Velike su se stijene proridile, zaklona je bilo manje. No raslije je postalo više i gušće. Istina, još nije pružalo zaštitu od taneta, no od pogleda je štiti- lo izvrsno.

* * *

Dok je Ferris oprezno napredovao padinom, odjednom ga uzbuni nešto plavo na tlu, na nepunih dvjesto metara udaljenosti. Skameni se.

Dan Ransom!

Kosu i uniformu je sada razabirao sasvim jasno. Tijelo u uniformi je ležalo na suncu. Ruke i noge su mu bile vezane o kolčiće. Položaj očito nije mogao promijeniti.

Ferris zastane i počne tražiti znakove koji bi ukazali na nazočnost Apaša. Zasigurno vrebaju u blizini, drugačije ne može biti.

Odjednom prasne hitac. Ferris se lesne, premda je hitac ispaljen na prilično velikoj udaljenosti i nije bio upućen njemu. Ransomu su zasigurno također mučili. Ferris potisne želju da oslobodi izmučenog čovjeka. To bi bilo upravo ono što je Mongo htio postići.

Bila je to stupica.

Ransom je bio vezan o kolčiće na ravnom i brisanom prostoru pokriven sitnim kamenjem. Kamenje većinom nije bilo veće od ljudske glave. Ferris se stane prikradati Ransomovom mučilištu neprestano promatrajući okolinu ne bi li zapa- zio koji pokret neprijatelja.

Osjeti kako mu se znoj slijeva niz čelo i nos. Znao je da uzrok tome nije samo vrućina. Prsna mu je kost također bila mokra od znoja.

Raslinje je ovdje bilo vrlo oskudno. Tek tu i tamo pokoji do koljena visoki grm. Ako se Apaši nalaze u blizini, zacijelo su se sakrili iza većih stijena što su ponegdje stršale iz tla.

Ferris razmisli koje bi stijene bilo najbolje koristiti da bi se privukao k Ransomu. Vinčes- terku prebaci u lijevu ruku, a desnom izvuče nož.

Privuče se bliže izmučanom konjičkom oficiru. Bio je uvjeren da se Apaši nalaze u blizini. Zapita se jesu li ga već otkrili. Kretao se s najvećom budnošću. Jedva da je još osjećao bol i ukočenost nadlaktice.

Zadatak da oslobodi Ransomu i zadrži vlastiti skalp je sasvim zaokupio njegove misli.

Stupica je bila postavljena za bijelca. Kellyjev je leš također bio sastavni dio stupice. Taj je prizor morao potresti Ferrisa. Ransomovo bi ga mučilište moralo navesti da odbaci svaki oprez i glavom bez obzira upadne u stupicu.

Bijelac kojega su namjpravali šćepati možda umije razmišljati poput Apaša, no on je ipak samo bijelac. Onaj koji je postavio stupicu očito je znao da je Ransom Ferrisov prijatelj i da će se ovaj baciti u potragu za njim. Mongo je znao da će pogled na Kellyja potresti Ferrisa, ali ga neće toliko zastrašiti da bi prekinuo potragu za Ransomom i Marijom.

Mongo je zasigurno u međuvremenu saznao za ubojstvo onog prvog Apaša, kao i za konja što ga se Ferris ponovno dočepao. Samo se Ferris mogao tako drsko uvući u logor. Prema tome, sasvim je jasno da je ta stupica bila namijenjena isključivo Ferrisu. Mongo je vjerojatno pretpostavljao da je Ransom pratio Ferrisa prilikom vratolomnog prodora u logor. Zbog toga se želio dočepati Ferrisa živog da bi ih zatim obojicu vezao o stup za mučenje i tako ih kaznio za ubojstvo Antonija. Svaki bi od njih tako morao preživjeti i muke onoga drugoga.

Ferris odjednom shvati da se Marija ne nalazi kod Indijana. Da su je Indijanci ponovno zarobili, Mongo bi naložio da je vežu o kolčiće tu pokraj Ransoma. Prema Mongovu uvjerenju, pogled na vezanu Mariju bi Ferrisa lišio svakog opreza i sposobnosti rasuđivanja.

Izvidnik nije imao dovoljno vremena da se vrati jedinici i osigura si pomoć. Sve će opet morati uraditi sam. Opet pažlji-

vo pogleda teren. Da bi spasio Ransoma i zadržao vlastiti skalp, morat će upotrijebiti svu svoju vještinu i srčanost.

U blizini se na suncu žarila neka široka i visoka stijena. S jedne je strane bila skošena. Ferris je pažljivo prouči. S nje bi možda mogao otkriti Apaše koji ovdje vrebaju.

Ferris se oprezno privuče stijeni. Zapita se da li da izuje čizme, jer bi oštre apaške uši zacijelo zapazile struganje po kamenu. Ipak odbaci tu misao. Stijena je bila tako vruća da bi ga zapekli tabani. Naprotiv, za otvrdnulu kožu na dlanovima i prstima ta je vrućina bila na granici snošljivosti.

Pripije se uza stijenu što je zračila vrućinu i počne se penjati. Stražnja je strana bila strmija nego što je pretpostavio. Nogama je tražio oslonac. Prstima se hvatao za grubu površinu. Kad god bi se povrijeđenom rukom povukao naviše, lice bi mu se iskrivilo od boli. Uspinjao se s mukom i već je poslije dva metra morao predahnuti. Teško dišući i boreći se za zrak, pritiskuje se o grubu površinu.

Vrućina stijene isušuje mu gotovo svu vlagu iz tijela. Osjeti kako mu otiče jezik. I grlo mu se isušilo, počelo ga boljeti. Pogleda niz stijenu. Popeo se na kojih šest metara i doista ne bi bilo uputno da s te visine padne.

Tek što je to pomislio, izgubi oslonac pod nogama. Prsti mu se zgrče. Dugmad košulje i kopča pojasa strugnu po stijeni i

izazovu šum. Opet pronade oslonac pod nogama i prestane skliziti nadolje.

Pritisne obraz o grubi granit i pogleda gore. Prije nego što je skliznuo, nalazio se otprilike na pola puta. Sada je izgubio oko dva metra. Nastavi se penjati. Bila je to prava muka, ali isplatit će se bude li odozgo ugledao kojega Apaša.

Sada uspon više nije bio tako strm. Stigavši na vrh, oprezno podigne glavu. Pod njim se nalazio ostatak obronka i dolina, iz koje su on i Delahunty spasili jedinicu. Na toj je visini, otprilike desetak metara iznad tla, puhao lagani povjetarac. Osušio mu znoj.

U daljini je vidio Ramsoma koji se pomakao među kolčićima. Nije vidio nijednog Indijanca. Ferris prokune u sebi. Ali se ipak nije odlučio na silazak.

Žrtvovao je mnogo vremena i napora penjući se na vrh. Sada je morao ostati da bi ustanovio gdje se nalaze Indijanci.

Krajičkom oka odjednom zapazi neki lagani pokret, i to sa svoje desne strane, na polovici udaljenosti između stijene i Ransoma. Tamo je za nekim kamenom čučao Indijanac. Očito se pokrenuo da bi olabavio zgrčene mišiće.

Dok je Ferris promatrao, Indijanac napola iziđe iza stijene i pogleda u njegovom smjeru.

Indijanac načini neki znak. Ispod Ferrisa i bliže njegovoj stijeni, također je iza zaklona

stajao Indijanac. Ovaj domahne i strese glavom.

Prvi je Indijanac očito htio saznati vidi li se što, a drugi je to zanijekao. Ferris osjeti zadovoljstvo. Prema tome, Indijanci još uopće ne znaju da se on nalazi u blizini. Oba su Indijanca bila visoka, svakako krupnija od Ferrisa, a možda i viša.

Prvi Indijanac se malo zakrene i nažnači nešto Apašu koji je bio još više udaljen od Ferrisa. Najmanje su ga trojica čekala u zasjedi. No moglo ih je biti i više.

Ferris je sada barem znao na kojem mjestu vrebaju ona dva Apaša koji nisu naslutili njegovu nazočnost. Sada mu je posao bio uvelike olakšan.

Sklizne natrag i pogleda vrške svojih prstiju. Nokti su mu bili izgrebeni, na prstima je imao rane. Stavi ih u usta i stane ih sisati da bi ublažio bol.

Ne bi imalo nikakva smisla da ustrijeli onu dvojicu što ih je vidio sa svojega mjesta. Morat će im se prikrasti i nečujno se boriti s njima. Hitac bi iz vinčesterke, ostavljene s bocom za vodu u podnožju stijene, upropastio upravo sve.

* * *

Slijedeći je Indijanac opet zauzeo svoje mjesto i počeo promatrati brisani prostor, na kojem je sunce žgalo Ransoma. Oči i pažnja Indijanaca bili su usmjereni onamo, što je za Ferrisa bila samo prednost.

Lagani je povjetarac puhao u Ferrisovu smjeru, udaljavao je

miris njegovoga tijela od Apaša. Ferrisu se u nekoliko navrata učini da je osjetio miris znoja Indijanaca.

Napustivši zaštitu granitne stijene, Ferris se duboko sagne i pride grmu koji se nalazio bliže Apašu. Još jedan grm i manja stijena, no još dovoljno velika da sakrije čovjeka — su se nalazili između njega i stijene za kojom je stajao Indijanac. Indijanac bi morao samo pogledati padinu u trenutku, u kojem će Ferris pojuriti iz svojega zaklona, i Ferris će moći pokopati sve svoje nade da spasi Ransoma i sebe. Srce mu zakuca brže, no ipak ga nije obuzela panika.

Sklizne za grm, uvjeri se da ga nisu opazili, zatim dalje k stijeni. Sada se nalazio na nekoliko metara udaljen od stijene, iza koje se nalazio Indijanac.

Još desetak koraka i Ferris se pripije uz kamen. Nikakva šuma. Indijanac je vrebao koja četiri metra dalje, s druge strane stijene. Ferris zamisli položaj Apaša. Vjerojatno stoji i ledima je okrenut prema Ferrisu.

Izvuče kolt. Vinčesterku je ostavio kod svoje osmatračnice. Taj je zadatak morao obaviti nožem i koltom. U borbi nožem je bio podjednako vješt lijevom i desnom rukom. Naprotiv, što se kolta tiče, bio je izraziti dešnjak. Sklizne oko stijene.

Indijanac je bio visok gotovo poput onoga koji ga je prije dva dana izbacio iz sedla. Ferrisu je okrenuo leđa i promatrao mjesto, na kojem se nalazio Ran-

som. Čovjek je najvjerojatnije čekao već dulje vrijeme.

Možda ću mu moći poštedjeti život, pomisli Ferris. Savije desnicu i osjeti bol. Hoće li moći udariti dovoljno snažno? Podigne ruku s revolverom i pride bliže.

Snagom kovačkog čekića Ferris tresne Apaša sa cijevi revolveira iznad uha. Ferris osjeti udarac sve do ramena. Apaš se stropošta na tlo. Krv mu poteče iz naprsle kože.

Izvidnik odmah klekne pokraj onesviještenoga Indijanca, skine mu vrpču sa čela, stavi je preko usta i čvrsto sveže na zatiljku.

Oko pamučne košulje Indijanac je umjesto pojasa stavio neku uzicu. Ležao je potrbuške. Ferris mu uzicom sveže ruke na leđa, zatim podigne ratnikove noge i sveže ih s rukama. Potom ga prebaci na bok da bi mu bilo udobnije kad se osvijesti.

Zatim podigne karabin Springfield i nožem otpusti veliki vijak koji je držao kokot. Ferris stavi kokot i vijak u džep. Kad se ratnik osvijesti, neće moći upotrijebiti pušku.

Na trenutak razmisli da li da se opet maskira poput Indijanca, no odbaci tu zamisao. Bio je dan i, osim toga, ratnik zasigurno ne smije napustiti svoje mjesto. Kad bi to ipak učinio, pobudio bi nepovjerenje drugih.

Uvjeren da je dobro zbrinuo čovjeka, Ferris se pripremi za idući napad. Ne bi li bilo sjajno,

pomisli Ferris, kad bih mogao sve stražare ostaviti na životu, osloboditi Ransoma i razoružane Indijance poslati Mongu?

Napusti udubinu u stijeni. Između te stijene i one za kojom je stajao sljedeći stražar nije bilo mnogo zaklona. Ferris prouči međuprostor i zapita se što da uradi bude li otkriven.

Stražar se također nalazio s druge strane stijene, tako da ga Ferris nije vidio. Ipak bi ga mogao zapaziti koji drugi Indijanac dok će svladavati taj prostor. No to je bila opasnost kojoj se morao izložiti pogotovu zbog toga što više nije imao mnogo vremena. Ferris nije znao koliko će još vremena Apaši čekati. Možda će već iduće minute proći vrijeme čekanja, a onda će ubiti Ransoma i vratiti se u svoj logor.

Sagne se i pođe k sljedećoj stijeni. Premda se kretao sasvim tiho, štruganje čizama po kamenom tlu u njegovim ušima odzvanjalo je poput crkvenog zvona.

Indijanac se odjednom pojavi pokraj stijene. Očito ga nije mogao uzbuditi nikakav šum. Ugledavši Ferrisa, začuđeno ustukne. Najvjerojatnije je htio dati neki znak Indijancu kojega je Ferris svladao.

Još je samo pet metara dijelilo Ferrisa od Apaša. Dok se spuštao niz obronak, Ferris je sasvim jasno zapazio iznenađenje na Indijančevu licu. Ratnik htjede podići pušku.

Ferris gurne kolt u korice i

desnicom uhvati nož za oštricu. Podigne ruku unatoč boli što ju je osjetio i zamahne. Nož ispusti u pravom trenu.

Vršak noža zabije se u grudi Apaša.

Na Ferrisovo iznenađenje, glas Apaša se pretvori u vrištavi krik na uzbunu, u kojem se razabirala bol. Apaš se spusti na koljena. Lice mu se ukoči u izrazu iznenađenja i boli ... rukama uhvati nož što mu se gotovo do drška zabio u prsa.

Prije nego što je Ferris stigao do Apaša, ovaj se sruši prema naprijed. Pri tome mu se nož još dublje zabije u grudi. U jednom skoku se Ferris nađe pokraj njega i preokrene ga na leđa. Oči su mu bile otvorene i zurile su u Ferrisa s nekim izrazom koji se ne bi mogao protumačiti. U ne mu se pokrenu, ali s njih nisu silazile riječi.

Ferris odmakne Indijančeve ruke i uzme nož. Svjetlo se ugasi u njegovim očima.

Poslije krika na uzbunu bilo je sasvim jasno da su drugi Indijanci saznali za Ferrisovu nazočnost i da će zapucati pojuri li sada k Ransomu. Ferrisu je sada bilo potrebno nešto što će ih potresti, zaprepastiti, učiniti bijesnima. Tada se može ponadati da će promašiti.

Pograbi Indijanca za kosu da bi ga skalpirao, premda ga je prvotno htio ostaviti na životu. Skalp mu se nađe u ruci.

Ferris gurne nož u korice, skoči i potrči. Na apaškom dijalektu izazovno poviče:

— Čovjek od čelika neće nika-
da umrijeti! Čovjek od čelika
skalpira svoje neprijatelje!

Ferris ispalio hitac u neku
udaljenu stijenu, iza koje je slu-
tio Apaša. Odmah uslijedi odgo-
vor: apaško tane prozviždi po-
kraj njega, udari u stijenu i od-
bije se. Oblačić dima iza udalje-
ne stijene potvrdi da je imao
pravo.

Ferris potrči. Začuje se bat či-
zama po kamenom tlu. zamah-
ne apaškim skalpom iznad gla-
ve i poviče:

— Čovjek od čelika neće um-
rijeti! Čovjek od čelika skalpira
svoje neprijatelje!

Tane ispaljeno iza Ferrisovih
leđa zaore tlom. Uslijedi prasak
apaškog karabina. Ferris zasta-
ne, okrene se i podigne kolt.

Neki je Apaš, napola sakriven
stijenom, upravo nabijao puš-
ku. Ferris ispalio hitac u njego-
vom smjeru, okrene se i potrči
dalje ne provjeravajući ishod.
Desetak koraka kasnije baci se
na tlo i zakotrlja se.

Tane prozviždi iznad njega.
Ferris zapazi oblacić dima u
podnožju neke stijene i ispalio
hitac u tom smjeru. Zatim se
opet zakotrlja. Sada ga je tanad
tražila iz dva smjera. Iskorišta-
vajući vrijeme, za kojega su tri
strijelca morala nabiti svoje
puške, Ferris skoči i potrči k
Ransomu.

Neki se Apaš ispred Ferrisa
drsko pojavi iza stijene i podig-
ne pušku.

Ferris zastane i baci se na ko-
ljena trenutak prije nego što je

Apaš ispalio hitac. Tane pro-
zviždi pokraj njega. Gotovo u is-
tom trenu prozvižde iznad Fer-
risa još dva taneta iz drugog
smjera.

Prema tome, čekalo ga je pet
ratnika. Dvojicu je savladao. No
trojica su ga još napadala.

Ferris podigne kolt i osloni ga
na lijevu ruku. Nacilja u Indi-
janca ispred sebe i ispalio hitac.
Sada preostanu još dvojica.

Idući ga zalet dovede do Ran-
soma. Ferris razreže kožnate
vezove što su poručnika priko-
vale o tlo. Ransom nije bio pri
svijesti.

Ona su dva Indijanca ponov-
no nabila puške i dva taneta
prozvižde tik pokraj Ransoma.
Tek što je Ferris oslobodio po-
ručnika, dva Indijanca iziđu iza
zaklona i potrče na nj. Svaki je
u trku ispalio po hitac, potom
odbacio pušku.

Ferris ispalio hitac u prednje-
ga Indijanca, ali promaši. Indi-
janci ispuste ratne poklike. Fer-
ris ponovno ispalio hitac i opet
promaši. Kada je opet povukao
okidač kokot udari po praznoj
čahuri.

Zaprepašten spozna kako ne-
ma dovoljno vremena da bi na-
bio revolver. Razrogačenim oči-
ma ugleda jednoga Indijanca
kako nasrće na njega s podig-
nutim nožem. No ratnik se od-
jednom spotakne, padne, zakot-
rlja se tlo i pri tome podigne
prašinu. Zatim ostane nepomič-
no ležati. Do Ferrisovih ušiju
dopre prasak puške.

Umiješao se neki nepoznati
strijelac!

Ferris skoči da bi dočekaog drugog Apaša. Napadačev nož zasja. Izvidnik podigne ruku da bi koltom skrenuo nož. Međutim, Apaš se poslužio varkom, tako da je Ferrisov obrambeni udarac pogodio u prazno.

Izviđačeve se oči pripiju uz Apaša. Odskoči natrag da bi izbjegao sljedeći udarac. Iz Indijančevih je očiju sijevao gnjev.

Apaš se opet posluži varkom, Ferrisov udarac opet promaši. Indijančeva ruka s nožem usmjerenim u Ferrisov trbuh zastane u pola pokreta.

Prije nego što je oštrica mogla povrijediti izvidnika, Indijančeva se glava gotovo rasprsnje. Do Ferrisovih ušiju dopre prasak puške. Udarac taneta odbaci Indijanca u stranu, potom se stropošta na tlo.

Teško mu je tane odvalilo gotovo pola lubanje. Ferris pogleda drugog Indijanca i ustanovi da je pogoden u grudi. Zatim pogleda prema stijeni, pokraj koje je ležao Apaš kojega je pogodio Ferris. Četvrtog je Indijanca usmrtio nožem, dok je peti ležao vezan pokraj one velike granitne stijene.

Pet je neprijatelja, što su vrebali u zasjedi, bilo izbačeno onesposobljeno: Ferris i Ransom su sada spašeni. No tko li se umiješao u tu borbu?

Odjednom odjekne povik koji odgovori Ferrisu na to pitanje.

— Adame, je li s Danom sve u redu?

Bio je to glas Marije Ferris.

Premda je još stajao kao da je

skamenjen od silnoga iznenađenja, s praznim koltom i nožem u rukama, Ferris osjeti laknuće.

V

Marija Ferris se pojavi između stijena i potrči k Ferrisu. Ferris ponovno pogleda dva mrtva Apaša. Gađala je savršeno, pomisli Ferris.

Gurne nož u korice što ih je nosio straga, tako da je nož mogao dohvatiti svakom rukom. Zatim nabije kolt i gurne ga u korice.

Marija stigne do njega i zagrlji ga. Pritisne mu glavu na grudi poput uplašenoga djeteta: očito je to bila reakcija na netom minule događaje. Ubila je, i to po prvi puta u životu. Ferris je vrlo dobro znao kako se sada osjeća. Zajeca mu u zagrljaju.

— Nisam to htjela učiniti, Adame — stane ga uvjeravati. — Dugo sam čekala, nadajući se da neću morati pucati. Sasvim je drugačije pucati u ljude ... ali namjeravali su te napast:, morala sam ...

— Morala si, naravno!

— Ne mogu ih ni pogledati.

— Ni ne moraš, Marijo. Odvest ćemo Dana. U nesvijesti je.

— Što će biti s poginulima ?

— Indijanci će se pobrinuti za njih. Mogu se pojaviti u svakom trenutku. Ne smijemo gubiti vrijeme!

Ferris se odvoji od Marije, prebaci joj ruku preko ramena i povede je k Ransomu.

Marija s mora sabrati, reče Ferris samome sebi. Sada nije vrijeme za grižnju savjesti. Unatoč tome, morat ću s njom postupati s izuzetnom pažnjom.

Ferris je i sam često morao ubijati, i nikada mu to nije bilo lako. I te kako je dobro znao kako se osjeća čovjek s iole savjesti koji po prvi puta u životu mora ubiti.

Marija mu se istragne ispod ruke, potrči k Ransomu i klekne pokraj njega.

— Je li čitav?

— Nisam imao dovoljno vremena da bih ga pregledao.

— Sve je to tako strašno ...

— Što je s Ingramom i Loomsom?

— Ne znam. Zaskočila nas je skupina Apaša. Odvojili su me od njih. Mojega je konja okrnulo tane i pobjegao je. Indijanci su očito vjerovali da sam pobjegla na konju. Kelly se očito spasio, jer ne pitaš za njega?

— Kelly je mrtav.

To je opet ugrozilo njezino stanje.

— Ta nije valjda ... Gospode, nije! — Dršćućom si rukom protrlja čelo kao da želi nešto izbrišati iz svoje svijesti. — Previše mrtvih ...

Marija blago položi ruku na Ransomovo čelo.

— Žega ... izgorjet će. Potrebna mu je voda.

— Moja je boca na obronku, pokraj vinčesterke. Odnijet ćemo ga gore. Tamo ćemo biti u zaklonu. Moramo ga podići na noge. Ne bih ga želio nositi ... u tom slučaju ne bih bio sposo-

ban za borbu. Do jedinice moram prevaliti prilično veliku udaljenost, djelimice i brisani prostor.

Ferris klekne pokraj Ransomma, prebaci si njegovu ruku oko vrata i podigne ga uz Marijinu pomoć. Odjednom osjeti umor u nogama. Minula su mu dva dana bila možda najteža u životu. Desna ga ruka opet zaboli.

Marija podigne drugu Ransomovu ruku i gurne mu rame pod pazuh. Ransom se napola osvijesti. Premda još nije sasvim jasno vidio, prepozna izvidnika i ženu.

— Adame ... Marijo ... — promrmlja. — Loomis i Ingram?

— Ne brini sada za njih, Dane — reče mu Ferris. — Potrebna ti je voda, kao i meni prije dva dana.

Poslijepodne je već prelazilo u večer. Prošlo je četrdeset sati otkako je Ransom pronašao izvidnika napola mrtvog od žeđi.

Ransom se neprestano spoticao na neravnom tlu. No snaga mu se ipak pomalo vraćala, korak mu je postajao sigurniji, tako da je mogao ponešto rasteretit Mariju i Ferrisa.

Ferris je razmišljao o svom zarobljeniku. Čovjek mu se učinio pomalo poznatim. Zapita se ne bi li se mogao poslužiti Indijancem kao taocem: Možda bi Mongo u zamjenu za ratnika dopustio jedinici da se slobodno povuče. Nema baš mnogo izgleda, ali bolje malo negoli ništa, zaključio Ferris.

Prilikom povratka odabrat će smjer, kojim će zaobići mjesto Kellyjeve pogibije. To je pak značilo da će morati savladati brisani prostor, otvoreni teren, na kojem bi ih Indijanci mogli zapaziti. No Mariju je svakako morao poštediti tog prizora. A kasnije će se s nekoliko vojnika vratiti do Kellyja i pokopati ga.

— Ne možemo ostaviti mrtvaca, Adame — reče mu Marija. čita mi misli, pomisli Ferris.

— Misliš li Kellyja?

— Da, ali i Indijance.

— Za Kellyja ćemo se pobrinuti, obećajem ti. Indijance će pokopati njihovi suplemenici. Uostalom, ti nam mrtvaci mogu korisno poslužiti. Nije to ugodna misao, ali tako je. Indijanci su načinili stupicu s Ransomom kao mamcem, zatim su čekali zasjedu. Pronađu li samo četiri poginula, i ustanove da jedan nedostaje i da je Ransom također nestao, imat će više poštovanja spram jedinice i neće više biti opsjednuti željom da je napadnu po svaku cijenu.

Zbog toga Ferris požali što nije skalpirao i druge. U Indijanca to bi zacijelo pobudilo strahopoštovanje. Ipak će dovoljno zastrašujuće djelovati i onaj Apaš kojemu je tane odvalilo pola lubanje, utješi se Ferris.

— Nemamo dovoljno vremena da bismo pokopali Indijance. Nemamo vremena ni za što drugo osim povratka k jedinici.

— Kazao si da jedan Indijanac nedostaje. Ne razunijem to.

— Zarobio sam ga i leži vezan

pokraj granitne stijene. Zaskočio samga. No podimo da bi Dan što prije popio malo vode.

Pošto su stigli do boce s vodom, Ferris prepusti Mariji da oprezno ulije nešto vode u poručnikova usta. On dohvati vinčesterku i pobrza k stijeni, pokraj koje se morao nalaziti zarobljenik.

Indijanca pronađe kako ga je ostavio. Bio je pri svijesti. Crnim je očima gnjevno pogledavao bijeloga neprijatelja. Rana iznad uha mu nije više krvavila. Ferrisu se Indijanac opet učini poznatim.

— Jesi li se odmorio prijatelju?

Apaš je zurio u njega. Čelna vrpca kojom mu je Ferris zapuštao usta bila je natopljena sline. Indijanac ju je očito pokušavao pregristi.

Uzica ga je još čvrsto držala u neugodnom položaju.

— Možeš se smatrati sretnikom — reče mu Ferris. — Tvoji su drugovi poginuli. Dvojicu je ubila bijela žena.

Indijanac pokuša kriknuti i divlje povuče uzicu što ga je sputavala. Prema svemu sudeći, ta ga se vijest duboko kosnula.

— Umiri se! — opomene ga Ferris. — Savladaš se, pa ćeš živjeti nešto dulje! Ali me nemoj naljutiti. Tvoji su suplemenici ubili muža bijele žene, a nju su zarobili i loše su postupali s njom. Njezin mi je muž bio brat.

Ferris je smatrao potrebnim da mu ulije još više straha u kosti.

— Kao što znaš, Čovjek od čelika upao je u Mongov logor, skinuo skalpove dvojici stražara i ubio Antonija. Prema tome, čuvaj se! Želiš li doživjeti još koje svitanje, budi miran! Neće mi biti nimalo teško prepustiti te bijeloj ženi, koja će te ubiti!

Indijanac nije mogao ni naslutiti koliko Ferris pretjeruje. Apašovo lice nabrekne od naprezanja. No ipak se umiri i prestane povlačiti uzicu. Sada je razrogačenih očiju proučavao Ferrisa. Ferris ga se kao borac očito duboko dojmio. Čovjek od čelika bio je neprijatelj koji se pretvorio u legendu.

Ferris prereže sponu na nogama Apaša i provjeri one na rukama. Čeonu mu vrpce ostavi u ustima i pomogne mu da ustane.

— Crvenokosi vojnik kojega ste upotrijebili kao mamac u stupici i bijela žena me očekuju — reče mu Ferris. — Poći ćemo k njima. Budeš li se pristojno vladao, izvadit ću ti vrpce iz usta i dat ću ti vode. Budeš li vikaao, dat ću bijeloj ženi nož da te ubije. To je obećanje. Kad su Ferris i ratnik stigli do stijene, Ransom se osjećao bolje.

— Kako se osjećaš, Dane?

— Sretan sam što si se pojavio.

— Možeš li hodati?

— Ne može, Adame! — reče Marija. — Nije mu se vratilo ni pola snage.

Klečala je pokraj Ransoma, opipavala mu čelo, trljala ruke.

— Ne možemo ostati ovdje — reče Ferris. — Uskoro će doći

Indijanci da bi vidjeli što je s njihovim drugovima. Ne možemo sada sjediti ovdje kao u salunu!

Ransomov glas nije zvučao ništa manje očajno.

— Spreman sam, gospodine Ferris. Ne bih vas želio zadržavati.

— Onda ćemo naposljetku krenuti — reče Ferris nešto oštrije nego što je namjeravao.

— Odakle taj Indijanac? — zapita Ransom pogledavši Apaša. — Zašto ste ga doveli ova-mo? Što ste naumili učiniti s njime?

Marija se primakne Ransomu. Ferris već povjeruje da su se njih dvoje urotili protiv njega. Njegova se razdraženost malo slegne.

— Poslužit će nam za razmjenu. S njime bih želio zastrašiti Monga, a to neće biti lako. No što se dogodilo s vama pošto smo vas Delahunty i ja napustili? Vjerojatno još ne znate, ali Kellyja su ubili na najgori način.

Ransom stisne usne i pogleda u pijesak između svojih nogu. Pošto je podigao pogled, oči su mu bile vlažne.

— Nisam to znao. Zar ste ga pronašli?

— Jesam. Još je tamo gdje sam ga ostavio. Nije to nimalo lijep prizor. Morao je poslužiti kao dio stupice koji će me domamiti do mjesta, na kojem su vas vezali o kolčice. Indijanci su vjerojatno računali s time da ću zbog vas staviti svoj život na kocku.

Ferris je osjećao potrebu da

Ransomu stavi na znanje u što se on upustio zbog njega.

Ransom kimne, pa reče:

— Pošto su zaskočili Kellyja i mene, njega su odveli. Potom su naložili petorici Indijanaca da me na otvorenom prostoru vežu o tlo, i da se sakriju u neposrednoj blizini. Pretpostavio sam da ste se vi i Delahunty u to vrijeme već dočepali kojeg dobrog položaja za obranu i da vas žele namamiti u stupicu. Ali... što sam mogao učiniti?

— Upravo ništa. Ne predbacujem vam. Uspjeli smo izvući jedinicu, što nije bilo lako. Har-dcastle me je gotovo ustrijelio.

Ransom podigne glavu.

— Zar je još živ?

— Delahunty je naložio da ga svežu.

— Adame, obojica smo umorni. Pretrpjeli smo mnogo. A još je mnogo posla pred nama. Nemojmo si sada međusobno skakati na grlo.

— Ne želim nikome skočiti na grlo... osim Mongu.

— Zanima li vas još što?

— Bit će najbolje da popijete još nešto vode i oporavite se. Za to mi vrijeme možete još nešto ispričati, a onda ćemo dalje.

— Pošto ste vi odjahali, napali su nas. Zadržao sam Loomisu i Ingramu da s Marijom bježe uzbrdo. Kelly i ja smo im pokrivali leđa. Kelly je ispucao svu municiju i napao je jednog Apaša golim rukama. Htio sam mu priteći u pomoć, ali napali su me s leđa, izbacili iz sedla i savladali me. Sve drugo znate.

— Prema tome, Loomis i Ingram su jahali s Marijom?

Prisjetivši se svega, žena se strese i uhvati Ransomu za ruku.

— Nisam htjela ostaviti Dana i Kellyja — reče Marija — no oni su tako htjeli. Ingramov je konj slomio nogu, tako da su Ingram i Loomis jahali na istom konju. Zbog toga smo napredovali polaganije. Zatim smo začuli pucnjavu na mjestu, na kojem smo ostavili Dana i Kellyja.

Pucalo se i u dolini. Na Danovu je smjeru odjednom zavladała tišina. Pobješla sam se da je poginuo. Potom su nas napali Apaši. Ingram i Loomis su ih pokušali odbiti. Tada je nastradao njihov konj. Iskoristili su ga kao zaklon i nastavili borbu.

Moj je konj podivljao i pojurio uzbrdo. Nisam ga mogla savladati. Naposljetku sam jahala, jer sam smatrala da ću tako biti sigurnija. Apaši će najvjerojatnije slijediti tragove konja... Izvadila sam municiju iz torbe na sedlu i počela se vraćati. Pro našla sam konja, iza kojega su se branili Loomis i Ingram, ali njih nije bilo.

— Onda su ih vjerojatno zarobili — reče Ferris.

— Ne znam... Sakrila sam se između stijena. Tada sam začula krik, zatim pucnjavu. Onda sam ugledala tebe kako trčiš k Danu. Vidjela sam da te napadaju dva Apaša i...

Marija se opet strese.

— Da, ostalo znam. No krajnje je vrijeme da se probijemo

do jedinice. Nadam se da ste spremni, Dane.

* * *

Jutarnje je sunce rastjeralo posljednje sivilo svitanja i oblačalo još jedan vedar dan. Ferris se pobudi. U logoru je bilo mirno kao u grobnici. Posvuda se osjećao miris vruće kave. Izviđač se protegne u toplini svojih pokrivača. Dobro se osjećao. Bio je odmoren, snaga mu se vratila.

Jučer su se uspjeli vratiti u jedinicu bez ikakvih osobitih događaja. Što je Delahunty saslušao Ferrisov izvještaj, povuče izvidnika u stranu, izvadi bocu s irskim viskijem i ponudi ga.

Ferris se naposljetku izvuče ispod pokrivača, obuče čizme i opase se. Zatim uzme bocu s vodom i umije se. Tek se sada posve razdrami.

Pat Delahunty je stajao pokraj vatre s lončićem kave u ruci.

— Adame, kako ste spavali?

Sjajno! Sada se opet mogu uhvatiti ukoštac s Mongom.

— Mislim da će vam se još danas pružiti prilika.

Ferris dohvati lončić i pride velikom loncu kave iznad vatre. Napuni lončić kavom i oprezno srkne. Zatim sjedne pokraj vatre da bi se ogrijavao. Jutro je bilo prohladno, no unatoč tome se već sada mogla naslutiti dnevna žega.

Delahunty sjedne pokraj Ferrisa i ulije još kave u lončić.

— Jeste li jutros vidjeli Ransoma? — zapita ga Ferris.

— Pogledao sam ga čim sam ustao — uzvрати narednik. — Spavao je poput malog djeteta.

— Potreban mu je odmor. Apaši su ga silno iscrpili.

— Jučer vas je sve troje dobro poslužila sreća.

— Svi smo imali sreće... osim Kellyja, možda također Ingrama i Loomisa. Zabrinut sam za tu dvojicu.

— Adame, odredio sam ljude koji će donijeti Kellyja. Već su krenuli. Vas nisam htio opteretiti time. Druga skupina kopa grob.

— U redu. Ionako imam dovoljno posla. Naumio sam odjahati k Mongu.

— Štoo?...

— Pat, ne možemo dugo ostati ovdje. Jednom će nam ponestati vode i hrane. Također se postavlja pitanje zašto smo ovdje? Naprosto zbog toga što nemamo nikakvih izgleda da se preko otvorenog prostora vratimo u tvrđavu. Prema tome, moramo pregovarati.

— Ipak ne možete početi k njemu, Adame, poslije svega što ste učinili, živom će vam skinuti kožu.

— Mislim da neće. Apaš kojeg sam doveo je Sun Bull, Mongov nećak.

— Nebesa...

— Učinio mi se poznatim, ali se nikako nisam mogao prisjetiti tko je on. Naposljetku mi je sinulo kako da to saznam. Zapištam li ga izravno, pomislio sam, zanijekat će iz straha da bi mogao pogoršati svoj položaj. Zbog toga sam zapodjenuo raz-

govor s njim. I tako sam ga u razgovoru zapitao smatra li da njegov ujak može uništiti bijele vojnike. Odgovorio mi je da ujak nepokolebljivo vjeruje u to. I tako sam saznao tko je on.

— Mislite li da će Mongo pristati na zamjenu? Da će za nećaka dati Loomisa i Ingrama i dopustiti jedinici da se vrati u tvrđavu?

— Mongo nema djece. Sun Bull je sin jedinac njegove sestre. Mongo je silno osjećajno vezan za svoj rod i pleme.

— Ali ne možete jahati sami, Adame. Mongo će vas razapeti na križ.

— Neću jahati sam. Povest ću Sun Bulla. — Sišli ste s uma! Povest ćete zarobljenika... izigrat ćete jedinog aduta da biste pregovarali o nečemu što je unaprijed osuđeno na propast?

— Ništa ne može bolje dokazati moju otvorenost i dobru volju. Drugačije neću ništa postići. Osim toga, želim ne samo izvući Loomisa i Ingrama, ne samo slobodni prolaz. Potrebna su mi i ona dva krijumčara oružja koji će mi poslužiti kao svjedoci protiv Hardcastlea. Mislim da ih je Mongo stavio u zaštitni pritvor neke vrste.

— U izvještaju ću navesti da ste pregovarali na vlastitu ruku.

Ferris pogleda narednika. Kad bi se ovaj razgnjevio, djelovao bi pomalo smiješno. Izviđač se naceri.

— Dajte mi radije da nešto pojedem prije nego što krenem.

Delahuntyjev ton sada postane blaži:

— Da ... možda je bolje umrijeti s punim želucem.

— Naravno, samo ne zaboravite: krvnikov je obrok uvijek bio osobito obilan!

VI

Pošto su izjahali iz logora, Sun Bull je djelovao mrzovoljno. Vijesti o Ferrisovoj namjeri da odjaše k Mongu ubrzo se proširila logorom. Vojnici su ga zabrinuto promatrali, očito smatrajući da jaše u nepovrat.

Ruke Indijanca bile su vezane tako da je mogao držati uzde. Nije imao ni zapušač u ustima. Jahali su pod bijelom zastavom. Ferris je posudio koplje četne zastave i o njega vezao bijelu kuhinjsku krpu.

Kad su sišli na dno doline, prema Ferrisovoj je procjeni bilo osam sati. Izvidnik nije znao hoće li Indijanci poštovati bijelu zastavu. Budući da iz zarobljeništva dovodi Mongova nećaka, zacijelo će prepustiti poglavici da odluči hoće li Ferrisa ostaviti u životu.

Naposlijetku ispred Ferrisa zasja neka puščana cijev na suncu. Iza grma se uspravi Indijanac i podigne pušku.

Sada se iza svih stijena i grmova u okolini pojave Apaši. Za Ferrisa to nije bilo iznenađenje. Izvidnik i Sun Bull zauzdu konje. Apaši ih odmah opkolile.

— Povucite se! — Ferris će Apašima. — Čovjek od čelika

vodi Sun Bulla k njegovom ujaku. Čovjek od čelika i Sun Bull jašu k Mongu. Pokažite put.

Premda krzmajući, Indijanci se povuku. Onaj koji se prvi pojavio pođe ispred Ferrisa i Sun Bulla. Petorica pođu za njim.

Mongov logor se nalazio u šumarku meskita na udaljenosti od približno jedne milje.

Tu se vrzmalo kojih dvadesetak Apaša, ali nisu napuštali svoja mjesta. Ferris je bio sasvim smiren. Bio je uvjeren da će Mongo pregovarati s njim.

Da bi pokazao svoje dobre namjere, desnicu je s uzdama podigao visoko iznad revolvera. Koplje s bijelom zastavom je vezao o sedlo i oslonio o stremen. Ljevicom uhvati koplje. Ispod razderanog rukava na desnoj ruci vidio mu se bijeli povoj. Sada su svi mogli vidjeti kako je Čovjek od čelika kraj svega što je izveo u posljednja dva dana okrznilo samo jedno tane.

Oni su prvi Indijanci poslali Mongu kurira, tako da je poglavica dočekao Ferrisa usred logora. Dugačku je crnu kosu povezo čeonom vrpcom. Na sebi je imao pamučnu košulju. Oko pasa je imao pojas s mecima i revolverom. Na nogama je imao do koljena visoke mokasine. Oko vrata je nosio ogrlicu od kovanoga srebra, ukrašenu tirkizima.

Mongo je bio snažne građe. Put mu je bila tamna, gotovo pocrnjela na suncu jugozapada. Lice mu je bilo obraslo rijetkom bradom. U crnoj su se kosi već

pojavljivali sijedi pramenovi.

Ferris pogleda logor. Ingrama i Loomisa nije vidio, a ni ona dva krijumčara oružja. Uplašila se da više nisu živi.

Izvidnik zauzda konja pred Mongom.

— Smije li Čovjek od čelika sjahati? Doveo je Sun Bulla zdrava i čitava. Njegova je želja da razgovara s Mongom.

— Čovjek od čelika može sjahati — progunda poglavica.

Ferris i Sun Bull sjašu. Ferris prereže sponu mladoga Apaša.

— Sun Bull je opet slobodan — svečano započne izvidnik.

Poglavica domahne ratnicima da odvedu konje.

— Monga raduje što opet vidi Sun Bulla — reče poglavica — premda ga je zadesila nesreća: zarobio ga je Čovjek od čelika.

Neki se blagi izraz pojavi na Mongovu licu i začas opet nestane.

Mongo naznači Ferrisu da ga slijedi. Zaputi se u duboku sjenu na istočnoj strani šumarka. Tu Mongo sjedne i prekriži noge. Ferris se povede za njim.

Oko poglavice se širio zadah na užeglu mast. Vjerojatno se nikada nije okupao, osim ako je slučajno morao pregaziti kroz dublju rijeku.

— Čovjek od čelika je vrlo hrabar ili vrlo lud — reče poglavica.

Ferris je šutio a Mongo nastavi:

— Čovjek od čelika se već danima upušta u opasne pothvate. A najopasnije je pomisliti da

može samo tako ujahati u Mongov logor.

— Nazočnost Sun Bulla mi je osiguravala slobodni prolaz.

— Čovjeku od čelika nije ništa osiguravalo slobodni prolaz kada se noću ušuljao u logor, skalpirao dva ratnika i probo Antonija. Njegova me je pogibila silno razljutila. Sada mi dolaziš pod bijelom zastavom, a ja je moram poštovati. Da sam te zarobio u borbi, tvoje bih prste nosio na ogrlici.

Ne zvuči baš najbolje, pomisli Ferris.

— Kad se vratim u selo, Antonijeva će žena izići pred mene. Radije bih imao posla s mnoštvom neprijatelja nego s razgnjevljenom ženom u tuzi. Zapišat će me jesam li ubio bijeloga čovjeka. Možda ću joj reći da jesam.

Opet loše, zaključio Ferris, ali ne smijem se dati zastrašiti.

— Ako me Mongo namjerava ubiti, čemu troši vrijeme na riječi!

— Čovjek od čelika dolazi pod bijelom zastavom poput psa koji pokazuje trbuh. Radije bih ga vidio kao vuka koji u borbi otvara svoj plijen. Nije rasipanje vremena ako čovjek pokušava saznati kako razmišlja ludak. Bijelci ponekad mogu učiti od ludaka. No Čovjek od čelika dosad nije bio ludak. Zacijelo želiš reći nešto važno.

— Doveo sam Sun Bulla da bih pokazao dobru volju. Došao sam da bih zajedno s Mongom potražio put koji će prekinuti

ubijanje. Mnogo je Apaša poginulo ili ranjeno. Sun Bulla je spasilo samo moje dobro srce. Apaši su ubili dva vojnika. Druge dvojica su nestala. A sve to samo zbog toga što ste ubili mogega brata i oteli njegovu ženu.

— Zar je tamnokosa žena pripadala tvom bratu? Zar je on onaj rančer koji nije dopustio da ga zarobe?

— Zar nisi poznavao mogega brata?

— Ne kao brata Čovjeka od čelika. Napali smo ranč da bismo vojsku namamili u stupicu. Vaša sveta knjiga kaže: Oko za oko.

— Tu sam da bih razgovarao o miru.

U prizvuku Mongova glasa sada zatitra prijetnja.

— Zar ćeš o miru govoriti upravo ti ... s Antonijevom krvi na rukama? Ti, kojega su tanad i nož pronašli srce mnogih Apaša?

— Morao sam se boriti da bih spasio bratovu ženu i prijatelja, morao sam se braniti. Zar mi to itko može predbaciti? Zar sam morao dopustiti da me ubiju da bih stekao Mongovo poštovanje? Nazvao si me ludakom. Ali ljudi su tvoji postupci: izazvat će smrt mnogih Apaša i vojnika!

— Samo vojnika! Apaši više neće umirati. Poglavicu vojnika smo namamili u stupicu. On nije znao izdati odgovarajuće zapovijesti. Da Čovjek od čelika nije peuzeo zapovjedništvo, jučer bismo uništili vojnike. Da nisi jahao pod bijelom zasta-

vom, ubili bismo te. No nećeš stalno jahati pod njom: prema tome, znaš što te očekuje. A kad ti pogineš, bit će lako uništiti vojsku.

— A kad se to dogodi, hoće li Mongo živjeti u miru?

— Neće. Pomirio sam se s time da nikada više neću živjeti u miru. Stići će još mnogo vojnika, bit će ih kao padajućeg lišća ujesen.

— Tako je. Ali Apaši više neće dobivati vojničke puške, niti municiju!

— Dokle bude zlata u zemlji Apaša, bijeli će nam ljudi prodavati oružje.

— Neće! Oružje vam je dostavljao samo major Hardcastle. A sada je s time svršeno. Smijenjen je i bit će kažnjen.

— Ako tako misliš, lud si. Ljudi s kojima zaključujem poslove nemaju nikave veze s vojskom. Rade na svoju ruku. Mi imamo zlata, a oni ga žele. Oni imaju oružje koje nam je potrebno. Tako je, i tako će ostati!

— Oni rade za Hardcastlea, pouzdano to znam.

— To nije moguće! Kako bi poglavica vojnika mogao Indijancima prodavati oružje kojim će oni ubijati bijele vojnike? Doista govoriš poput ludaka. Mongo to ne može razumjeti.

Ferris je znao da je sada stigao do najteže točke pregovora. Mongo nije znao za lukavost i podmuklost. On neće moći shvatiti kako netko može naoružavati neprijatelja samo zato da bi produljio rat.

— Major Hardcastle želi podići svoj ugled u očima pretpostavljenih. Najlakše će to postići uspješnim pohodom na Apaše. Možeš li to razumjeti?

— Mongo pokušava. Poglavica vojnika je počinio mnoge gluposti. A samo ludak može ubijati žene i djecu!

— Bez oružja Apaši ne bi mogli pružiti valjani otpor. Prema tome, Hardcastle mora naoružati svoje neprijatelje. A ti dopuštaš da te zloupotrebljava u svoje ciljeve.

— Hardcastle je ludak u mnogo kojem pogledu. No takvu ludost ipak ne mogu razumjeti.

— Apaši se mogu boriti samo ako su dobro naoružani. A Hardcastle će postati ugledniji samo ako požanje prave pobjede.

Prema tome, što žeste ćete se vi boriti, on će poslije pobjede stajati bolje.

Mongo zamišljeno pogleda svoj logor. Možda je počeo pomalo shvaćati kako ga Hardcastle zloupotrebljava, pomisli Ferris.

— A što je drugi razlog? — zapita Mongo na izviđačevo zadovoljstvo.

— Apašu nije potrebno mnogo da bi živio u zadovoljstvu — nastavi Ferris. — Doline i brda, nebo i sunce. Potrebna mu je divljač da bi se prehranio i odjenuo.

Mongo kimne u znak suglasnosti.

— Poglavica vojnika i mnogi drugi bijelci žele drugačiji život — reče Ferris. — Za zlato mogu

kupiti život kakav priželjkuju, veliku i lijepo uređenu kuću, mnogo konja. Samo im zlato može pružiti sve što žele. A kad ga se jednom dočepaju, žele ga više!

— Ludo — progunda Mongo.

— Oni bijelci s kolima što su prije dva dana stigli u Mongov logor primaju novac od Hardcastlea da bi oružje zamijenili za zlato. A Hardcastle krade to oružje od vojske.

— Teško mi je to shvatiti.

— I meni. Ali tako je. Eto, podređeni oficiri su smijenili Hardcastlea i preuzeli zepovjedništvo. Sada zapovijeda crvenokosi poručnik Ransom, tvoj jučerašnji zarobljenik. Narednik Delahunty ga podržava. Hardcastlea će odvesti u tvrđavu i podići optužnicu protiv njega. Kad njegovi pretpostavljeni saznaju za njegove zločine, na Istoku će ga strpati u zatvor. Tvrđavom će zapovijedati poručnik, prijatelj Čovjeka od čelika. On ne želi rat s Mongom. On će se posavjetovati sa Čovjekom od čelika kako da riješi probleme bez rata i pogibija.

— Tako je to, dakle! Zar si dojahao ovamo pod bijelom zastavom da bi mi to kazao?

— Da. Htio sam ti sve to objasniti. I htio sam od tebe zatražiti da dopustiš vojnicima da se vrate u tvrđavu da bi poručnik mogao optužiti poglavicu vojnika. Time će započeti razdoblje mira između vojnika, doseljenika i Apaša.

Mongo strese glavom.

— Mislim da si izmislio tu priču samo zato da bi Mongo pustio vojnike da se povuku. A onda će se vratiti s pojačanjima i napasti nas.

— Što ako to mogu dokazati?

— Kako ćeš to dokazati?

Ferris je doslovce vrebao to pitanje kao što mačka vreba miša.

— Žive li još ona dva bijelca koji su ti dovezli oružje?

— Da, i još su tu, jer još nisu dobili zlato.

— Eto, oni su moj dokaz.

Mongo sada zaklima glavom.

— Kazali su mi da su trgovci. Ako su uistinu surađivali s poglavicom vojnika, neće to priznati za život.

— Ipak će priznati. Dopusti mi da razgovaram s njima.

— Nipošto.

— Zašto ne? Zar se Mongo boji da bih ja mogao dokazati svoju priču? Zar Mongo želi da se rat nastavi, kao i poglavica vojnika? Mongo je poglavica ratnika, a nikako vođa naroda koji živi u miru. Zar se on boji da će njegovi ljudi izabrati drugog poglavicu ako više neće biti rata?

— Opet postajem gnjevan.

— Dopusti mi da porazgovaram s njima. Potvrde li moje riječi, hoćeš li dopustiti Čovjeku od čelika da odjaše natrag i pomogne da Hardcastle dobije zasluženu kaznu?

— Izručim li ih tebi, neće mi više dovoziti oružje.

— Hardcastle je smijenjen i time je krijumčarenje oružja prekinuto. Žive li još ona dva vojni-

ka što su ih tvoji ratnici zarobili?

— Da, još im se ništa nije dogodilo.

— Onda ih pusti da se sa mnoom vrate svojim. I predaj mi ona dva krijumčara da bi mogli posvjedočiti protiv poglavice vojnika.

— Znam nešto što će biti bolje za Apaše. Ubit ćemo tebe i sve vojnike. Također poručnika, narednika i poglavicu vojnika.

— Dobro znaš što će se dogoditi poslije toga. Doći će drugi vojnici, bit će ih kao lišća i trave.

Mongo je dugo zurio preda se. Naposljetku podigne glavu.

— Naložit ću da dovedu ona dva trgovca.

Ferrisu se gotovo otme pobjednički krik.

Mongo se udalji. Time je pokazao da ima puno povjerenje u Ferrisa i da je za njega slučaj riješen. Ferrisu je sada bilo potrebno još samo priznanje krijumčara da su surađivali s Hardcastleom. Kao krunske svjedočke, sud će ih kazniti vrlo blago.

Ferris zapazi neki pokret u grmlju na južnom kraju logora, zatim se pojave dva bijelca i jedan Indijanac. Na vlastito iznenađenje, izvidnik ustanovi da pozna krijumčare. Zvali su se Mattson i Lebeau i bavili su se trgovinom.

Mattson je bio prilično težak, s velikim trbuhom. Lebeau je bio mršav, Ferrisa je podsjeća na lasicu. Dok bi razgovarao s ljudima, nikad im ne bi gledao

u oči. Mattson se kretao teškim korakom, dok je Lebeau capkao za njim.

— Vi ste Ferris ... onaj kojeg zovu Čovjek od čelika? — progunda Mattson.

— Jesam, a vi ste Mattson.

— Tako je. Ovo je moj ortak, Lebeau. Što želite od nas?

— Osobno ne želim ništa od vas. Ali Armija nešto očekuje od vas.

— Armija? Pa taj nas Indijanac drži ovdje kao zarobljenike.

— Budite sretni što vas nije vezao o stup za mučenje!

— Slušajte ... Lebeau i ja smo poslovni ljudi. Čuli smo za vas. Vi ste Hardcastleov izvidnik. Morate reći tom ludom Indijancu da nas pusti. Imamo posla u gradu.

— Mislim da bih ga možda i mogao nagovoriti da vas pusti.

— U redu, to je sve što smo htjeli čuti. Kada možemo krenuti?

— O tome može odlučiti samo Mongo. Ali ja bih vam prije toga postavio nekoliko pitanja.

— Pitanja?

— Snabdijevali ste Monga puškama. Odakle potječe to oružje?

Sada se umiješa Lebeau.

— Trgovci smo, gospodine. Dopremamo robu rančerima, pa i Indijancima. Dakako, prodali smo im nekoliko pušaka. To su puške kakve se mogu kupiti u trgovini. Nije to protuzakonito. Svaki čovjek ima pravo da zarađuje.

— Naravno, gospodine Lebeau. — Ferris se naceri. — No ra-

di se o tome da ste im prodavali vojničke puške, i to u velikim količinama.

— Tko to kaže? — prasne Mattson.

— Ja. Prekjučer ste dovezli tovar oružja i municije, pošiljku koja je zapravo bila adresirana na zapovjednika tvrđave majora Lemuela Hardcastlea.

Zbunjeno se pogledaju. Mattson progunda:

— Lebeau, kaži mu odakle nam puške!

— To je oružje s greškama — ustvrdi Lebeau. — Bilo je namijenjeno vojsci, no vlada ga je izlučila zbog grešaka. . Dozvoljeno je da se prodaje privatnicima. To nam je oružje poslao neki čovjek iz Massachusettsa. U velikim ga količinama kupuju u tvornici. Vojni inspektori tamo ispituju puške i žigošu besprijekorne. Sve druge može tvornica prodati kome hoće.

Zvučalo je to sasvim uvjerljivo, ali Ferris je već zapazio žig na dvije apaške puške.

— Doista zanimljivo — reče Ferris. — A kako se zove vaš dobavljač iz Massachusettsa? Poručnik Ransom bi to rado saznao. Kažite mi kako se zove i ja ću vas izvući odavde.

Lebeau pogleda Mattsona.

— Kako li se zove, Stan? Nikako da mi padne na um.

— Ni meni — odmah će Mattson. — Ali u gradu imamo njegove tovarne listove.

— Očekivao sam sličan izgovor — reče Ferris i naceri se. — Prema tome, puške nemaju žig?

— Nipošto — odgovori Mattson.

— To ću lako provjeriti na puškama ovih Indijanaca. Zapravo, ni to nije potrebno ... Indijancima sam oduzeo dvije puške. Obje imaju žig.

Lebeauove se nemirne oči usmjere u Mattsona kao da traže pomoć.

Mattson se dostojanstveno isprsi.

— Dvije-tri puške su mogle izmaći. U tvornici rade tri ili četiri inspektora. Možda je jedan stavio žig, a drugi ga je previdio i odbacio oružje. Želite li se našaliti s nama, gospodine? Mi smo poštteni trgovci.

— Onda se ne morate bojati niti ako ostanete kod Monga.

— Zar mu ne namjeravate reći da nas pusti?

— Pa zašto da mu to kažem? Sigurno je da će pustiti dva poštena trgovca. Ali od vas više neće kupiti nijednu pušku.

— Zašto?

— Uvjurio sam ga da se iza krijumčarenja oružja krije Hardcastle. Sada zna da ga je major zloupotrijebio. I nije nimalo sretan zbog toga. A vi znate što se događa kad Apaš podivlja. Pogotovu Mongo ... i pogotovu ako on podivlja zbog bijelaca!

— Čini se da očekujete neku protuuslugu?

— Sasvim točno. Izvući ću vas odavde ako mi obećate da ćete posvjedočiti da je Hardcastle snabdijevao Indijance oružjem i da ste mu vi u tome pomagali.

— A učinimo li to ... što će biti s nama?

— Kao krunski svjedoci protiv Hardcastlea dobit ćete vrlo blage kazne.

— Poludjeli ste!

— Onda ostanite kod Monga!

— Želite li nas zastrašiti, Ferris? — zapita Mattson. — Imate pravo. Suradivat ćete sa mnom protiv Hardcastlea ili ću vas prepustiti Mongu.

— Neće nas ubiti, potrebni smo mu.

— Više niste. Posao s oružjem je propao.

— Okladio bih se da nije — reče Mattson.

— Pričekaj, Stan — umiješa se Lebeau.

— Što da pričekam? Želiš li da te strpaju u zatvor?

Mattson zapazi da je previše kazao, pa iskosa pogleda Ferrisa.

— Nipošto — uzvratila Lebeau. — Ali želim što prije odavde, a Ferris nas može izvući.

— Zaveži! Već smo previše kazali. Ostajemo!

Ferris pogleda Lebeaua.

— Ostajete li pri tome, gospodine Lebeau?

— Nipošto! — gotovo poviče Lebeau. — Da ... Hardcastle je naš nalogodavac. Uzima oveći dio ... i više nego mu pripada! Suraduje s nekim činovnikom koji posjeduje arsenal u Springfieldu, u Massachusettsu. Kada mogu otići?

— Mislim da možete odmah. Mongo će krenuti u svoje selo. Mattsona može povesti sa sobom ... Lijepi pozdrav s moje strane!

— Pričekajte malo! — usprotivi se Mattson. — Ta neću sam ostati ovdje.

— Priznajete li, dakle, da ste po nalogu Hardcastlea krijumčarili vojničko oružje?

— Priznajem ... do vraga! Poricanje mi ionako ne bi koristilo!

Trećega studenoga 1879. godine je ratni sud u Washingtonu uvjetno osudio majora Lemuela Hrdcastlea na pet godina zatvora, naknadu štete i visoku novčanu kaznu. Osim toga, oduzet mu je čin, sva odlikovanja i počasti, te je nečasno otpušten iz Armije.

Kapetan Dan Ransom je osobno iznio svoje svjedočanstvo. Osim toga, pročitani su zapisnici sa saslušanja izvidnika Adama Ferrisa, narednika Pata Delahuntyja, te zatvorenika Matsona i Lebeaua.

Vijest o ishodu sudskog postupka stigla je dva tjedna kasnije u Fort Freeman. Narednik Delahunty potraži Adama Ferrisa i najprije zaviri u staju. Tu zateče Loomisa gdje timari svojega konja.

— Naredniče!

— Jeste li vidjeli gospodina Ferrisa?

— Danas ga još nisam vidio, naredniče. Jučer je kazao da mora dati potkovati svojega konja. Potražite ga u kovačnici.

— U redu, kaplaru Loomis.

— Zar ste kazali kaplar?

— Dakako, kaplaru Loomis.

Unaprijeđeni ste.

— Hvala, naredniče!

— Za što?

— Za unaprijeđenje.

— Zahvalite kapetanu Ransomu, pošto se vratio. Ingram je također unaprijeđen.

— Je li već saznao?

— Potrčite i kažite mu!

Kada se Delahunty pojavio u

kovačnici, kovač je upravo potkivao Ferrisovoga konja.

Ferris je bio ledima okrenut Delahuntyju, koji ga pozove s nekoliko koraka udaljenosti.

— Adame!

Ferris se okrene.

— Kapetan Ransom se vraća u tvrđavu.

— A što je s Hardcastleom?

— Sređen je zauvijek ...

K R A J

J. Mark

PROPUŠTENA PRILIKA

Autor: J. Supić

Činilo mi se da je to najsretniji dan u mom životu. Bio je petak, kao i mnogi prije toga, pa ipak, taj petak je po nečemu bio izuzetan. Toga dana sam izlazio iz državnog zatvora u Lecomptonu pošto sam ondje odležao punih dvanaest godina! Morate priznati da to nije baš tako značajno razdoblje u životu. Sasvim dovoljno da vam se dogodi mnoštvo ugodnih stvari. Ja, na žalost, za sebe to ne bih mogao reći. Priznat ćete i sami da »tucanje« kamenja nije neki osobito uzbudljiv događaj.

Svojevrsni odbor za ispraćaj predstavljali su direktor zatvora i glavni nadzornik. Svi smo se smješkali, po našim licima se vrlo lako moglo naslutiti da se usrdno nadamo da se više nikad nećemo vidjeti. To se osobito moglo reći za mene.

Gotovo sam zaboravio spomenuti da su tog dana isticale kazne i Samu Nolanu i Mikeu Crisbyju. Sva trojica smo zakoračili u tu navodno odgojno-popravnu ustanovu prije dvanaest godina, što može izgledati kao puka slučajnost. Pa ipak, nije bila slučajnost jer smo Sam, Mike i ja bili osuđeni zbog oružane pljačke poštanske kompanije »Wells and Fargo«. Lovina je bila poprilična, sedamdeset tisuća dolara! Lova je inače bila namijenjena banci u Wichita, no mi smo se pobrinuli da dođe u ruke onima kojima je bila po-

trebnija, to jest u džepove nas trojice. To mi je bila prva pljačka, pa možete zamisliti kako sam se osjećao kad sam vidio svu tu gomilu zelenih, šuštavih novčanica. Na žalost, nismo imali vremena da uživamo u plodovima svog pothvata jer nas je ubrzo nakon toga dostigla potjera. Pa ipak, imali smo dovoljno vremena da odmaglimo do Kolorada i da ondje skrijemo lov. To vam je područje kao stvoreno za to. Mnogo brda s prekrasnim špiljama, koje kao da su nastale i postojale zbog takvih i sličnih razloga.

Područje Kolorada je još tada, prije početka građanskog rata, pripadalo državi Kansas, pa su pripadnici potjere imali sva ovlaštenja da nas gone po tom izuzetno slikovitom kraju. Možda smo pogriješili što umjesto na zapad nismo krenuli na istok, no Sam i Mike su bili protiv toga. Osjećali su neku urođenu odbojnost prema svemu što je dolazilo odatle, pa sam ostao u manjini. To se poslije pokazalo sudbonosnim.

— U redu, momci, svoje ste odležali, a sad se gubite da vas moje oči više nikad ne vide — nimalo srdačno zarežao je George Rittmein, direktor kaznionice.

Prema meni je bio malo susretljiviji. Zamahnuo je prstom kao da prijeti malom djetetu.

— Sad si se na vlastitoj koži uvjerio što znači kretati se u pogrešnom društvu, Huntere. Pred tobom je stajala karijera, no nikad nije kasno. Vjerojatno si ovdje naučio neke korisne stvari.

— Da, gospodine — skrušeno sam odcvrkutao, iako je u meni sve kipjelo od bijesa.

Prokleti cinik, ljutito sam pomislio. Samo takvoj osobi može tako nešto pasti na um. Mjesto seoskoga učitelja on naziva »uspješnom karijerom«!

— To će mu sigurno koristiti. Možda jednog dana postane čak upravitelj neke škole — zlobno se nasmijuljio glavni nadzornik, ali mu je smijeh prisjeo kad ga je Ritmeim ljutito odmjerio.

Dakle, taj izuzetni dan je zapravo počeo tek u jedanaest sati, kad su se za nama zatvorila velika zatvorska vrata. Rominjala je dosadna kišica, no nama to nije nimalo smetalo.

— Mogli bismo se za početak malo provesti u Lecomptonu. Baš me zanima što nam glavni grad Kanzas može ponuditi — predložio je Mike.

— Otkud ti novac za to? — bijesno se iskezio Sam.

— Pa ovo što smo, ovaj, pošteno zaradili. Mislim na trideset dolara koje je dobio svaki od nas — nelagodno je odvratio Mike. Činilo se kao da mu je neugodno spomenuti da je nešto zaradio na pošten način.

— Od te svote nećeš potrošiti ni centa, i to zapamti! — zaurao je Sam. — To nam je potrebno za kupnju oružja. Jedva čekam da pod rukom ponovo osjetim revolver.

Takav prijedlog učinio mi se pametnim, jer tamo kamo smo se spremali otići oružje će nam biti nužno potrebno. Samo zato sam se složio sa Samom, iako ne bih mo-

gao reći da smo se inače idealno slagali.

Mike je samo tužno uzdahnulo, zamišljajući koliko bi viskija mogao popiti za svoju skromnu uštedu. O ženama se nije usuđivao čak ni pomisliti.

Sam je provodio politiku čvrste ruke, pa nam nije dopustio ni da provirimo nos u neki od mnogobrojnih saluna. Odmah nakon skromne večere morali smo se zavući u sijeno na štaglju u gradskoj štali.

Išlo mi je na živce to njegovo neprestano izigravanje šefa, no nisam želio da to opazi. Uvijek sam bio prištaša poslovice: sve u svoje vrijeme, i dosad zbog toga nisam požalio.

Iz Lecomptona smo otišli sljedećeg dana. Vjerojatno pogadate da zbog toga nisam pretjerano žalio, jer su me za taj grad vezivale samo ružne uspomene. Putovali smo od ranog jutra sve dok se nije smračilo, pa više nisam ni osjećao stražnji dio tijela, bolje rečeno mjesto gdje završavaju leđa. Zastali bismo samo da nešto prezalogajimo, pa i tada smo se morali žuriti.

Kako smo se približavali cilju našeg puta, netrpeljivost među nama sve više je rasla. Sam i Mike su je izražavali otvoreno, a ja sam svoje misli i planove skrivao kao zvečarka noge. Pa ipak, ništa strašnog nije se dogodilo dok nismo stigli u neposrednu blizinu pećine u koju smo sakrili novac.

Oko podneva smo zastali da nešto prezalogajimo, ako se tako uopće mogu nazvati splačine što ih je Sam priprazio. Jednostavno je otvorio dvije konzerve graha i pomiješao ih s nekim nemogućim začini-ma.

Ja sam se prisilio da strpam u sebe sve što mi je Sam nasuo u limeni tanjur, jer sam ipak nešto morao

pojesti, no s Mikeom je bilo drugačije. Pošto je prinio žlicu ustima, liće mu se iskrivilo kao da je progutao pola kile najljućih meksičkih ljutih papričica, a onda je sve ispljunuo. S gnušanjem je bacio tanjur na zemlju i povikao:

— Ovo je potpuno neprobavljivo! Tako nešto ne bi čak ni moja bivša žena skuhala, a to je bio glavni razlog zbog koje sam je napustio!

Sam se sav narogušio jer nije mogao mirno otrpjeti takvo vrijeđanje njegovoga kulinarskog umijeća, na koje je inače bio vrlo ponosan i zbog toga osjetljiv.

— Hoćeš reći da ti jelo nije dobro? — prijeteći je prosiktao.

— Najgora stvar koja sam okusio u životu — odlučno je tvrdio Mike.

— Ako ne začepiš ta svoja prljava usta, potrudit ću se da to sam učinim, i to zauvijek.

— Napokon si se odao! — ushićeno je povikao Mike i odmah dodao: — Već poodavno slutim da me se želiš riješiti i da samo čekaš povoljnu priliku. Potpuno mi je jasno da to nije zbog nikakve hrane već zbog mog dijela plijena, koji bi htio prisvojiti.

Sam je još više pocrvenio od bijesa. Morao sam priznati da Mikeova tvrdnja ima realnu osnovu, jer sam i sam naslućivao da naš partner samo čeka povoljnu priliku da bi se riješio nas obojice. Činjenica je da se i meni tako nešto motalo po glavi, jer nije ista stvar kad imate sedamdeset tisuća dolara ili samo trećinu tog iznosa. Dvadesetak tisuća bi mi bilo sasvim dovoljno da započnem novi život, no sa sedamdeset bih se osigurao do smrti. Pa ipak, činilo mi se da još nije vrijeme za obračun te sam pokušao smiriti tu dvojicu ratobornih pijetlića.

— Ne shvaćam zašto se svađate, momci. Tebe, Mike, nitko nije prisli-

ljavao da jedeš ako to ne želiš, a ti Same, mogao bi biti malo manje osjetljiv na svaku sitnicu — rekao sam mirno.

Moje riječi ipak nisu postigle učinak koji sam očekivao.

Mike je tada učinio pogrešku jer se okomio na mene.

— Nisam tražio tvoje mišljenje, Intelktualče! Zato ti je pametnije da se ne miješaš u ovo.

Znao je da me smeta taj pogrdni nadimak koji su mi prišili u zatvoru, pa ipak me tako nazvao. Kao da sam je kriv što sam kao učitelj pokušao zaraditi za život?

Prije nego što sam stigao nešto odbrusiti, Mike je ponovo pogledao Sama i rekao prezirnim tonom:

— Ti si najobičniji trovač, i to ću svakom potvrditi.

— Nećeš imati prilike! prosiktao je Sam i polako se uspravio.

— Desna ruka mu je hitro spuznula prema revolverskom dršku. Mike je očito očekivao tako nešto, jer je i sam pokušao izvući mornarički kolt iz korica, no protiv Sama nije imao nikakvih izgleda. Za nje ga je naprosto bio prespor.

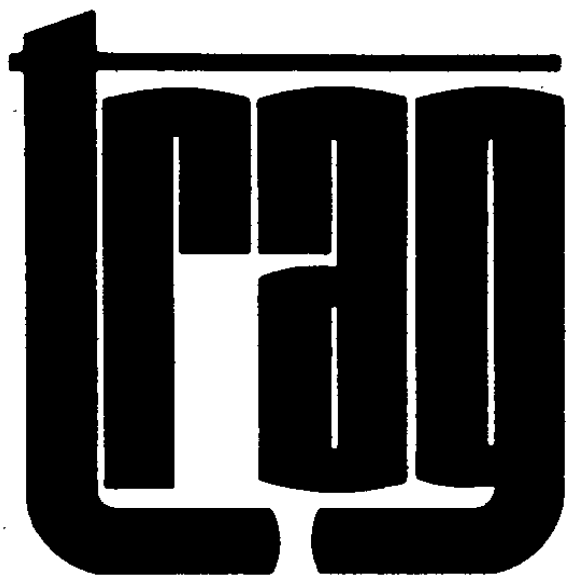
Samov »remington« je zagrmio i metak je pogodio jadnog Mikea u usta i završio negdje u malom mozgu, tako da je Mike bio mrtav prije nego što se srušio na zemlju.

— Upozorio sam te da držiš jezik za zubima, ali me nisi poslušao. Ovo će ti zauvijek začepiti ta tvoja pogana usta — promrmljao je Sam kao da ga je pokojnik mogao čuti.

I ne okrećući se prema meni, zapovjednički je zarežao:

— Ukloni mi tu strvinu ispred očiju da mogu na miru pojesti ručak, Intelktualče.

Učinio je kobnu grešku kad je to rekao a da me nije ni pogledao. Da je to slučajno učinio, mogao bi vi-



TRAG
SERIJA KRIMINALISTIČKIH BESTSELERA U DŽEPNOJ
KNJIZI!

Glasovita djela u dostupnim izdanjima svakog 13.
u mjesecu, na povećanom broju stranica!

»Vjesnikova« biblioteka TRAG opravdava književnu
vrijednost trivijalnog žanra krimića!

djeti da je cijev mog revolvera upe-
rena u njegova leđa.

— Ne pada mi ni na kraj pameti!
— prezirno sam se nasmijsuljio.

Po načinu na koji sam to rekao
Sam je osjetio da nešto nije u redu.
Tek tada se htio okrenuti, ali mu za
to nisam pružio priliku. Pritisnuo
sam okidač i zapucao. Pucao sam
sve dok sam imao metaka u bubnju,
iako mi je bilo jasno da je Sam
mrtav.

Osjetio sam kako me ispunja bla-
ženi zanos. Napokon sam ostvario
ono što sam već odavno potajno pri-
željkivao, i to mnogo lakše nego što
sam se mogao nadati.

Sama i Mikea više nisam ni po-
gledao. Prepustio sam ih lešinari-
ma, koji su se već počeli skupljati
visoko iznad njihovih tijela, a sam
sam požurio prema planinskom
lancu koji se plavičasto odražavao
na obzorju, u susret svojoj sreći.

Nakon nekoliko sati napornog ja-
hanja shvatio sam da do svog odre-
dišta neću stići prije večeri, stoga
sam odlučio da prenoćim na nekom
mjestu koje mi se učinilo pogodnim
za to te da ujutro nastavim putova-
nje.

Čim je svanulo, iskobeljao sam se
iz vreće za spavanje i zajahao kobi-

lu. Teren je postajao sve neravniji,
no mene više ništa nije moglo za-
držati. Napokon sam oko podneva
stigao do spilje u koju smo pohrani-
li vreću s opljačkanim novcem.

Hitro sam sjahao i utrčao u peći-
nu. Zrak u spilji bio je odvratn. U
njemu se osjećala vlaga pomiješana
s mirisom plijesni, no na takvu sit-
nicu nisam obratio pažnju. Podigao
sam kamen i drhtavim rukama do-
hvatio vreću.

Možete zamisliti moje iznenađe-
nje kad sam umjesto platna pod
prstima osjetio trulež. Ponadao sam
se da se novčanicama ništa nije do-
godilo, ali sam se gorko razočarao.
Upalio sam šibicu i ugledao najjezi-
viji prizor u životu: umjesto uredno
složenih svežnjeva novčanica vidio
sam samo gomilu pljesnivoga i tru-
log papira!

Strovalio sam se na zemlju i bes-
pomoćno zaplakao kao dijete. Shva-
tio sam da mi je sav trud bio uzalu-
dan. Petnaest godina trunuo sam u
zatvoru, a da od toga sad nemam
nikakve koristi. Tada sam prvi put
požalio što i dalje nisam ostao uči-
telj u Balley Creeku, jer bih dosad
najvjerojatnije već dogurao do polo-
žaja upravitelja škole!

K R A J

U PRIPREMI:

**Luke Sinclair:
MRTVI GRAD**



Cijena pretplate za godinu dana iznosi 2.340 d, a za 6 mjeseci 1.170 d. U cijenu je uračunat popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216, SOUR «Vjesnik», Interna banka Zagreb, s oznakom za «erotski roman».

Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,50. Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 24, SKR 74,00, ASCH 169, FF 74,00, SFRS 20,00, HFL 28,00, US\$ 9,00.

Uplata na devizni račun 30101-620-16-25730-3252051 – Zagrebačka banka Zagreb (za «erotski roman»).

Ekonomska propaganda: «Vjesnik», Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor stranica 55.000 d, c/b stranica 40.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 28. XI 1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

NA SVIM KIOSCIMA
NOVI BROJ MAGAZINA

erotika



UZ NOVU GODINU
POSEBNA ČESTITKA:
DAR ČITATELJIMA
- DVANAEST STRANICA
PRILOGA U BOJI!

PROČITAJTE:

- Zašto djevojke vole djevojke?
- Seks za trpezom
- Tko su obdareni muškarci?
- Zašto je penis u strahu?
- Što kažu Milena Zupančič i Jane Birkin?
- Priče Fadila Hadžića i Tomislava Sabljaka

POSEBNI PRILOG:

- Sve o SIDI

I JOŠ MNOGO ZANIMLJIVOG ŠTIVA
NA 144 STRANICE